V nedeljo bomo tržaški Slovenci proslavili na taboru na Opčinah 8. obletnico Osvobodilne fronte slovenskega naroda

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto V - Cena 15 lir - 10 jugolir - 2.50 din | TRST sreda 20. aprila 1949 | Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. postale | Štev. 93 (1183)

600 milijonov nas je za mir

«Naj živi zmaga miru! Dol z vojnimi hujskači!», je vzkliknil tovariš Tito ob zaključku svojega govora na III. kongresu Ljudske fronte Jugoslavije in poudaril:

«Tovariši in tovarišice! Ne dovolite, da bi vas ovirali z raznim pripovedovanjem o vojni; oni se danes ne morejo vojskovati, ker ljudstvo noče vojne».

In prav zato, da bi to svojo voljo dokazalo in manifestiralo pred vsem svetom, se bo 2000 predstavnikov 600 milijonov ljudi 69 držav vsega sveta zbralo danes na mednarodnem kongresu pristašev miru v Parizu. Gibanje za mir je torej zajelo najširše ljudske množice na vsem svetu, ki preko svojih naprednih organizacij, sindikatov in strank odločno manifestirajo za mir proti napadalnim imperialističnim ciljem. Kongresa se udeležujejo velike mednarodne organizacije: Svetovna zveza demokratične mladine, Mednarodna zveza bivših političnih preganjancev, Mednarodna zveza študentov, Mednarodna zveza novinarjev, Svetovna zveza znanstvenih delavcev, Svetovna sindikalna zveza, Mednarodna zveza prosvetnih delavcev in druge. V vseh državah deluje aktivno 28 pripravljalnih odborov za kongres pristašev miru. Med prijavljenimi je tudi Ljudska fronta Jugoslavije, Mednarodna zveza proti fašizmu, ki predstavlja 4 milijone članov, dalje milijoni žena Indije, ameriška delavska stranka, ki predstavlja 580.000 ljudi, in druge množične organizacije.

Za kritje stroškov za organizacijo kongresa je prejel pripravljalni odbor denarno pomoč iz vseh držav. Do sedaj je prejel preko 10 in pol milijonov frankov, od česar je samo Zveza književnikov Jugoslavije poslala 500.000 frankov, kar predstavlja sedaj največji denarni prispevek, ki ga je kaka organizacija poslala pripravljalnemu odboru.

Na Angleškem se je prijavilo za udeležbo na kongresu veliko število množičnih organizacij, med katerimi so poleg drugih Irsko-sovjetsko društvo, Skotsko-sovjetsko društvo, Sindikat delavcev tobačne industrije, Zedinjeni sindikat delavcev industrije strojev, glasgowska podružnica sindikata transportnih in nekvalificiranih delavcev, sindikat delavcev električne industrije, sindikat rudarjev Skotske in drugi.

V Franciji sodelujejo v pripravah napredne organizacije s komunistično partijo na čelu, ki se bodo udeležile ljudske manifestacije, ki se 24. t. m., in v zvezi s tem organizirajo «povorke miru», ki prihajajo iz vseh krajev Francije v Pariz. Tem povorkam se bodo priključile povorke iz Anglije, Belgije, Švice, Italije.

V vsej Nemčiji so velike manifestacije za mir. Na mitingu za obrambo miru v industrijskem kombinatu «Espenheim» blizu Leipziga, ki je bil na pobudo enotne socialistične partije Nemčije, so izglasovali resolucijo solidarnosti z gibanjem za mir v svetu. Centralni komitet komunistične partije zahodne Nemčije, kulturno politični odbor nemškega ljudskega sveta, študenti univerze v Rohstocku in mnoge druge organizacije so izrazile svojo solidarnost in podporo gibanju za mir.

Na Nizozemskem so se prijavili za udeležbo na kongresu: nizozemski sindikat, Zveza žena, KP Holandije, Zveza mladine in številni umetniki, pisatelji in znanstveni delavci. V Amsterdamu je ustanovljen nizozemski pripravljalni odbor za kongres miru.

Belgijska «Fronta neodvisnosti» je objavila resolucijo, v kateri poziva demokrate, prav posebno pa udeležence odporniškega gibanja v drugi svetovni vojni, da se strnejo v široko fronto miru proti hujskačem na vojno. Španski republikanci, ki so pobegnili v Mehiko, so tudi pozdravili kongres in prijavili svojo udeležbo. Predstavniki sindikalnih organizacij v številnih avstrijskih podjetjih in Zveza avstrijske mladine so pozdravili kongres in se prijavili za udeležbo pri njegovem delu.

Ogromne množice narodov v Aziji, ki se borijo za osvoboditev izpod imperialističnega jarma, izražajo svojo odločenost, da se bodo borili za ohranitev miru. Kulturni delavci osvobojene Kitajske so objavili proglas, v katerem pozdravljajo pariški kongres. Vietnamska nacionalna zveza «Lienvet», ki zajema vse vietnamske politične in kulturne organizacije, ki se borijo proti francoski kolonialni oblasti, je javila, da se bo udeležila dela kongresa.

Seveda se imperialisti zavedajo moči vseljudskega gibanja za mir in zgodovinskega pomena današnjega kongresa pristašev miru. Zaradi tega skušajo na vse mogoče načine zmanjšati in onemogočiti to silno manifestacijo volje narodov vsega sveta. Zaradi tega so francoske oblasti sklenile, da omejijo na 8 članov delegacije iz posameznih držav in nočejo izdajati večjega števila vizumov. Celo francoski guverner v Nemčiji general Koenig je sklenil, da bodo francoske oblasti same izbrale 8 delegatov, ki naj bi predstavljali Nemčijo na kongresu. Ta sklep francoske vlade pa je izzval niz protestov po vsem svetu kakor tudi v Franciji sami. Pripravljalni odbor je javil, da je francosko ministrstvo za zunanje zadeve prejelo celo vrsto protestnih brzojavk, v katerih se ostro obsoja ta kršitev osnovnih načel demokracije. Komunistični narodni poslanec Maria Vaillant Couturie je vložila pri francoskem parlamentu interpelacijo vladi zaradi samovoljnega omejevanja vizumov delegatom in izjavila, da ta ukrep predstavlja atentat na svobodo in mišljenja.

Tudi tržaške demokratične organizacije, ki so nedavno zbrale 50.000 podpisov za mir, se pridružujejo in izrekajo svojo solidarnost preko svojega odbora za mir svetovnemu kongresu pristašev miru v Parizu in se s tem vključujejo v veliko družino 600 milijonov pristašev miru z vsega sveta.

DANES V PARIZU IN V PRAGI začetek kongresa pristašev miru

Vzporedno s pariškim kongresom bo v Pragi konferenca za mir, na kateri bodo sodelovali delegati iz številnih držav, katerim so francoske oblasti odklonile vizum

PARIZ, 19. — Danes se v Parizu začne kongres pristašev miru, na katerem bo zastopanih okoli 600 milijonov ljudi na svetu. Danes prihajajo še zadnje delegacije. Jugoslovanska delegacija je tudi prišla danes. Zaradi številnih protestov je francoska vlada včeraj končno dovolila vizum članom sovjetske delegacije, ki bo štela dvanajst članov. Med njimi so znani romanopisec Fadejev, pisateljica Vanda Vasiljevska, novinar Ilja Ehrenburg in metropolit Nikola, ki bo predstavljal pravoslavno cerkev.

Delegacija iz sovjetske cone Nemčije in Berlina bo odpotovala danes opolnoči iz Berlina v Prago, od tam pa z letalom v Pariz. V Pragi bodo ostali oni člani, ki niso dobili vizuma.

Danes se bo namreč v Pragi začela konferenca za mir, ki bo delovala vzporedno s pariškim kongresom in bo sestavni del tega kongresa. Na tej konferenci bodo sodelovali člani delegacij številnih držav, katerim so francoske oblasti odklonile vizum.

Pripravljalni odbor je imel danes tiskovno konferenco. Odbor so predstavljali Louis Aragon, Francois Leclerk, Pietro Nenni, Lombardo Toledano, Pablo Picasso, Vanda Vasiljevska in Ilja Ehrenburg. Izjavili so, da se bo kongres začel jutri zjutraj ob 10. uri. Na kongresu bo zastopanih 69 držav. Skupno število delegatov je 1784. K tem je prišteti še predsedniški urad, pripravljalni odbor, opazovalce, katerih število znaša 35. Kljub oviram, ki so se postavljale nekaterim državam in kljub Mac Arthurjevi prepovedi Japoncem, da pošljejo delegate na kongres, bo kongres popolnoma uspel.

Kongres pristašev miru hočejo vojnohujskaški krogi posebno v ZDA zopet izrabiti za protikomunistično propagando. Tako je ameriška komisija o protiameriškem delovanju izdala poročilo, ki pravi, da so komunisti skušali sporočiti atomske tajnosti ZSSR. To delovanje da vodi Joliot Curie. O kongresu miru pravi poročilo, da tvori del propagande proti atlantskemu paktu in da je njegov namen pripraviti znanstvenike na civilno neposlušnost «v škodo svobodnih držav».

Iz ZDA je prišlo pet delegatov, ki so: Rockwell Kent, Albert E. Khan, Mineola Ingersoll, W.E.B. Dubois in Donald Henderson. Ob svojem prihodu so na tiskovni konferenci izjavili, da hoče ameriško ljudstvo mir. Pripomnili so, da bodo ob svojem povratku v ZDA po kongresu izdali proglas za sporazum med ZDA in ZSSR.

Kent je izjavil med drugim: Glede trditev, da na tem kongresu dominirajo komunisti, izjavljam, da če bi sam hudič organiziral konferenco za mir in bi mir res želel, tedaj bi bil deležen moje podpore.

Dubois je izjavil, da ameriški tisk ni odražal javnega mnenja pri zadnjih predsedniških volitvah in tako ne odraža želje po miru milijonov Američanov ter želje za ureditev odnosov med ZSSR in ZDA.

Angleška delegacija šteje 400 delegatov. Vodi jo zgodovinar J. G. Crowter. Člani delegacije so tudi kanterburyjski dekan Hewlett Johnson in laburistična poslanca Zilliacus in Platt Mills.

Svoj solidarnostni pristanek so sporočili tudi trije brazilski katoliški duhovniki, ki se pridružujejo drugim katoliškim duhovnikom in škofom, ki so dali svoj pristanek.

Klevete "Rude pravo" proti Jugoslaviji

NICA, 19. — Danes se je v Nici sestala medparlamentarna zveza, da organizira prihodnji letni kongres. Sestanka so se udeležile sledeče države: Avstrija, Belgija, Bolgarija, Danska, Egipt, Finska, Francija, Velika Britanija, Grčija, Italija Jugoslavija, Libanon, Luksemburg, Monaco, Norveška, Pakistan Nizozemska, Poljska, Švedska, Švica in ČSR. Delo se nanaša med drugim na politična in juridična vprašanja.

Današnja beograjska «Borba» analizira izjavo, ki jo je podal glavni urednik lista «Rude pravo» Vilhelm Novi, ki vodi češkoslovaško delegacijo na zasedanju medparlamentarne zveze. Novi je skušal klevetati novo Jugoslavijo. Poudarjajoč, da bo češkoslovaška delegacija vztrajala, naj zveza razpravlja o načinu, kako naj parlamenti prispevajo k ohranitvi miru in k razvoju mednarodnega sodelovanja, je Novi izjavil, da «je jasno, da se izvršilni odbor medparlamentarne zveze, v katerem so predstavniki Velike Britanije, ZDA, Francije, Danske, Egipta in Jugoslavije, želi izogniti temu perečemu vprašanju».

Jasno se vidi, piše «Borba» namen, ki si ga je Novi postavil, ko je stavil Jugoslavijo na stran Velike Britanije, Amerike, Francije, Danske in Egipta. Novi ima že veliko izkušnjo v tej vrsti laži proti Jugoslaviji. V listu, katerega urednik je, se ne objavljajo govori jugoslovanskih predstavnikov v OZN in se nikoli ne govori o borbi nove Jugoslavije za mir in za mednarodno sodelovanje. Govori se o Jugoslaviji, samo kadar je dan nalog, naj se na njen račun piše kaka gorostasna laž ali pa da se izrabi prilika za kako izzivanje, kakor je n. pr. izjava, ki jo je Novi podal v Nici.

Volitve bodo 12. in 19. junija

TRST, 19. (PIO) — Na podlagi 1. odstavka člena XIII. ukaza ZVU št. 33 od 21. februarja 1949 bo Zavezniška vojaška uprava izdala ukaz št. 81, v katerem bo določila, da bodo volitve občinskih svetnikov v tržaški občini v nedeljo, 12. junija 1949. Isti ukaz bo tudi določal, da bodo volitve občinskih svetnikov v vseh ostalih občinah na anglo-ameriškem področju v nedeljo 19. junija 1949.

Proti razbijačem enotnosti, za veličastno proslavo Osvobodilne fronte in PRVEGA MAJA!

Noben «corsivo», izprepleten z ogabnim zmerjanjem najdoslednejših protifašističnih in protiimperialističnih borcev našega ozemlja in nikakršno laganje — pa naj si bo še tako perfidno in zavito ali pa debelo —, nikakršni novi uredniki Vidalijevega glasila — pa naj si bodo iz Bologne ali iz Milana —, ne morejo in ne bodo mogli nikdar izbrisati težke odgovornosti, ki jo nosijo Vidalijevi frakcionaši za neenotno letošnjo proslavo največjega delavskega praznika v Trstu. Ponavljamo: dejstva so trmasta! A ta dejstva so:

Ustanovljen je bil skupni odbor za prireditev tradicionalnega prvomajskega nastopa. Kdo ga je razbil? Vidali. Zakaj? Samo zato, ker je ves smisel njegovega desetmesečnega politikantstva pod krinko zloglasne resolucije Informbiroja, razbijanje tukajšnjega demokratičnega gibanja v veliko veselje in za interes imperialistov in njihovih reakcionarnih hlapcev.

Kdo je razbil enotni kongres Kmečke strokovne zveze Enotnih sindikatov obeh con našega ozemlja? Vidalijeva agenta v vodstvu ES Radich in Slavec. Kdo je razpustil kar celo Strokovno zvezo prosvetnih delavcev ES in s tem načel Enotne sindikate? Zopet Vidalijeva agenta Radich in Slavec! V čigavem interesu? V interesu tukajšnjih imperialističnih predstavnikov in domače reakcije!

Kdo je odklonil doslej vsako našo ponudbo in poziv na enotne nastope pri vseh protiimperialističnih manifestacijah? Kdo odklanja naš poziv za enotno predstavništvo vseh pristašev miru našega ozemlja? Vidali. Kdo odklanja našo ponudbo za enotno proslavo 1. maja? Vidali. Kdo hoče proslavljati letošnji 1. maj skupno z voditelji delodajalske Delavske zbornice, znane agenture reakcije in imperializma?

Vidali in zopet Vidali s svojimi podrepniki, ki seveda niso «quattro o cinque canaglie»... (Za njihovo početje naj jih čitatelj krsti sam!)

Pravi in resnični tržaški demokrati pa instinktivno občutijo potrebo po enotnosti in strnjenosti našega demokratičnega gibanja ter obsojajo Vidalijevo desetmesečno razbijaštvo. Zaradi tega zlasti slovenski del našega demokratičnega gibanja pravilno ceni in upošteva važnost nedeljske proslave VIII. obletnice ustanovitve svoje Osvobodilne fronte na taboru OF na Opčinah. Se bolj pa se vsi tržaški demokrati zavedajo važnosti priprav in prvomajske proslave same, ki bo pregled demokratičnih sil našega ozemlja v letošnji predvolivni dobi in izraz borbenosti našega ljudstva za dosego zmage nad imperialisti in njihovimi napadalnimi pakti!

Sovjetski triletni načrt za dvig živinoreje

MOSKVA, 19. — Centralni komitet sovjetske boljševiške partije ter ministrski svet sta sestavila triletni načrt za razvoj izreje živine in za zagotovitev potreb prebivalstva glede mesa, masla, mleka in mlečnih izdelkov.

V svojem poročilu dodaje sovjetski radio, da je število živine v Sovjetski zvezi prenizko za potrebe ljudskega gospodarstva, da imajo številni kolhozi neznatno število goved in da je minimalno število glav živine, ki je določeno za državna posestva, v sedanjem času mnogo premajhno in zavira razvoj reje živine. Zdi se, da važnosti tega vprašanja niso dovolj razumela, vodstva mnogih kolhozov ,kjer se bodisi zaradi nesmotrnega krmljenja bodisi zaradi nemarnosti more ugotoviti velika umrljivost, ki povzroča upadanje pri izročanju mesa, kot ga je predpisala država.

V FLRJ se ni omejilo prikazovanje uspehov v SZ

BEOGRAD, 19. — Društvo za kulturno sodelovanje med Srbijo in Sovjetsko zvezo je imelo včeraj zvečer v Beogradu svojo letno skupščino. Predsednik društva Ladislav Ribnikar je v svojem poročilu med drugim izjavil:

«Dejavnost, ki naj v Jugoslaviji pokaže življenje Sovjetske zveze se po objavi resolucije Informbiroja ni nič zmanjšala. Na to dejavnost ni vplivala niti resolucija niti klevetniška kampanja, ki jo vodijo proti Jugoslaviji».

Na koncu skupščine so zbrani člani društva izglasovali resolucijo, kjer izjavljajo med drugim: «Namen našega društva je bil dvojen: seznanjati jugoslovansko ljudstvo s sovjetskimi uspehi in sovjetsko ljudstvo z jugoslovanskimi uspehi pri gradnji socializma. Če je bilo možno izvesti prvi del tega programa, pa ni bilo mogoče izvesti drugega dela. Odgovornost za to pada na tiste, ki ne izpolnjujejo svojih obvez do neke socialistične države».

Po logiki albanskega radia gre SZ v imperializem

BEOGRAD, 19. — Današnja «Borba» piše o komentarjih radia Tirane, ki je ob vesti, da je Jugoslavija sklenila z Italijo pogodbo o izročitvi nekaj mornariških enot in o ribolovu v jugoslovanskih teritorialnih vodah, takoj napravil zaključek, da «te pogodbe jasno dokazujejo, kako nacionalistična klika vodi Jugoslavijo proti imperializmu».

«Na isti podlagi», piše list, «to se pravi na osnovi mirovne pogodbe z bivšo sovražno državo, je Sovjetska zveza pred kratkim prejela kakor mi italijanske ladje, samo precej več in v večji tonaži. Glede dokazovanja, da izvajanje mednarodnih pogodb, ki so splošno priznane, vodi v objem imperializma, prepuščamo, da ga pojasni radio Tirana tistim, ki prišepetavajo albanskemu radiu, da razširja razne protijugoslovanske komentarje, ki so kaj malo duhoviti».

«Če gremo mi v imperializem, ker smo prejeli devet majhnih ladij, kje bi potem že morala biti po logiki radia Tirane Sovjetska zveza», zaključuje «Borba».

Grazianiju proces ni všeč zato je raje zbolel

RIM, 19. — Zdravstveno stanje maršala Grazianija se je baje poslabšalo in zato je glavni vojaški tožilec dovolil, da ga prenesejo v bolnico. Proces proti bivšemu fašističnemu vrhovnemu poveljniku se bo tako spet zavlekel.

Nadaljevanje debate o bivših italijanskih kolonijah

NAMEN SOVJETSKEGA PREDLOGA JE napraviti konec kolonialnemu režimu

Jugoslovanski delegat poudaril, da bi italijanska zaupniška uprava v Afriki pomenila, da so kolonije dejansko ostale ZDA - Komentar moskovske „Pravde" - Nesramna gonja v zvezi z zadevo Mindszentyja in bolgarskih pastorjev

LAKE SUCCESS, 19. — Danes se je pred političnim odborom nadaljevalo razpravljanje o bivših italijanskih kolonijah. Kakor smo že včeraj poročali, so poljski, ukrajinski in jugoslovanski delegat podprli sovjetski predlog.

Jugoslovanski delegat Jože Vilfan je poudaril, da je to vprašanje velike važnosti tako za omenjena ozemlja kakor tudi za mir in mednarodno varnost. Prejšnji razgovori so pokazali, da je bil dosežen sporazum za zaupniško upravo OZN v bivših italijanskih kolonijah. Vendar se razpravljanje o tem vprašanju zavlačuje in ni prišlo še do nobene rešitve. Glede pravega namena anglo-ameriškega predloga je dr. Vilfan dejal: «Danes smo priča novi razdelitvi afriškega kontinenta, ki spominja na razdelitev kolonij v drugi polovici XIX. stoletja s samo razliko, da se danes hoče ta načrt legalizirati s pomočjo glavne skupščine OZN. Dr. Vilfan je izjavil, da jugoslovanska delegacija odklanja anglo-ameriški predlog za razdelitev bivših italijanskih kolonij kakor tudi francoski predlog za vrnitev teh kolonij Italiji, ker je italijanska vlada popolnoma prikrojila svojo politiko politiki ameriškega bloka in se podvrgla njegovi ekspanziji ter sprejela njegove vojne načrte.

V zvezi z zadnjimi izjavami, ki jih je italijanski zunanji minister Sforza podal tisku ob svojem prihodu v ZDA za podpis atlantskega pakta, je dr. Vilfan izrazil prepričanje, da bi prehod bivših italijanskih kolonij pod zaupniško upravo Italije dejansko pomenil, da so te kolonije ostale ZDA.

Ob zaključku je dr. Vilfan izjavil, da predstavlja sovjetski predlog edino zadovoljivo rešitev, ker temelji na načelu zaupniške uprave za vse bivše italijanske kolonije. Govornik je poudaril, da je treba upoštevati interese Etiopije in ji da ti izhod na morje ter možnost gospodarskega in političnega razvoja. Vilfan je izjavil, da bo jugoslovanska delegacija podprla sovjetski predlog.

Egiptski delegat je danes izjavil, da se bo uprl sleherni rešitvi, ki ne bo upoštevala enotnosti Libije. Izjavil pa je, da sprejme zaupniško upravo OZN nad tem ozemljem pod pogojem, da se ohrani enotnost Libije, da bo ta uprava kratkotrajna in da bodo pri tem udeležene nekatere arabske države. Dalje je egiptski delegat zahteval, naj se oaza Pahat ter področje Soluma priključi Egiptu. Dalje nima nič proti temu, da se vzhodni del Eritreje priključi Etiopiji. Priporočal je priključitev zahodnega dela Eritreje Sudanu. Dejal je, da se strinja z zaupniško upravo OZN nad Somalijo.

Urugvajski delegat je predložil resolucijo, ki predvideva ustanovitev pododbora 11 članov, ki naj pripravi besedilo resolucije o usodi bivših italijanskih kolonij. Seja odbora se je odložila na jutri.

Zunanjepolitični urednik piše v moskovski «Pravdi» med drugim: Zakulisno mešetarjenje za razdelitev italijanskih kolonij se nadaljuje v znamenju napadalnih načrtov, ki jih predvideva atlantski pakt. To je poudaril tudi sam Sforza, ko je pri podpisu pakta dal razumeti, da bi Italija, če bi ji poverili varuštvo nad njenimi bivšimi kolonijami, dala na razpolago v Afriki vojaške baze državam atlantskega pakta.

Sovjetski predlog izključuje vsako možnost, da bi se italijanske kolonije spremenile v predmet mešetarjenja med imperialističnimi državami. Ta predlog ima namen napraviti enkrat za vselej konec staremu kolonialnemu režimu in omogočiti tamkajšnjemu prebivalstvu dosego narodne neodvisnosti.

Predsednik je napovedal, da je možno, da bo vprašanje Španije prišlo na dnevi red v četrtek. Glede tega vprašanja poroča AFP, da bodo Brazilija, Bolivija in Kolumbija, ki se jim bodo verjetno pridružile Argentina, Peru in Dominikanska republika, predložile resolucijo, s katero bodo zahtevale obnovitev normalnih odnosov s Francovo Španijo. O tem vprašanju bodo razpravljali na podlagi poljskega predloga, ki zahteva, naj se potrdi resolucija glavne skupščine iz leta 1946, ki obsoja Francov režim in nalaga vsem članom OZN, naj odpokličejo svoje poslanike iz Španije.

Pred posebnim političnim odborom so danes razpravljali o obsodbi kardinala Mindszentyja in bolgarskih pastorjev. Avstralija je zahtevala, naj bosta Madžarska in Bolgarija pripuščeni k razpravi brez pravice glasovanja. Bolivija pa je predlagala, naj bi kot opazovalce povabili še predstavnike Vatikana, protestantskih cerkva in Izraela. Avstralski predlog je bil sprejet s 17 glasovi proti 1 in 31 vzdržanimi. Glede bolivijskega predloga pa ni prišlo do glasovanja in so to vprašanje odložili.

Bolivijski delegat je kot lutka ZDA predložil osnutek resolucije, ki «izraža zaskrbljenost glavne skupščine OZN zaradi obtožb proti madžarski in bolgarski vladi». Zahteval je tudi, naj vprašanje ostane na dnevnem redu do prihodnjega zasedanja skupščine.

Ogromen razmah osnovnega šolstva v SZ

MOSKVA, 19. — Včeraj se je pričel v Moskvi kongres za osnovnošolski pouk, ki mu prisostvujejo predstavniki vseh sovjetskih republik. Na dnevnem redu kongresa je priprava šol za prihodnje šolsko leto ter izboljšanje v poslovanju otroških zavetišč. V svojem govoru je prosvetni minister ruske republike Voznesenski izjavil, da bo letos v tej republiki otvorjenih 600 novih osnovnih šol in učno osebje se bo številčno povečalo za 25 tisoč novih učnih moči. Nadalje bodo izdali 90 novih učbenikov v skupni nakladi 94 milijonov izvodov.

Smrt sovjetskega znanstvenika

MOSKVA, 19. — Umrl je sovjetski kemik Aleksander Pokaj Kezič, član znanstvene akademije Sovjetske zveze, ki je bil nagrajen s Stalinovo nagrado. Pokojnik je veljal kot ustanovitelj sovjetske industrije anilinskih barvil.

Še vedno Čangkajšek vodja kitajske nacionalistične politike

Nankinška vlada odbila komunistične predloge za mir - Vedno silnejši pritisk in napadi kitajske narodno osvobodilne vojske

NANKING, 19. — Radio osvobojene Kitajske je sporočil, da je tretja komunistična armada pod poveljstvom generala Čenija, bivša ljudska armada za osvoboditev vzhodne Kitajske, že zaključila svoje priprave za prehod preko Jangceja. Četrta komunistična armada pod poveljstvom generala Linpiaoja se pomika proti jugu poslužujoč se pri tem vseh transportnih sredstev, ki so ji na razpolago. Nacionalisti domnevajo, da bo Čenijega armada poskušala prekoračiti Jangce med Sanghajem in Nankingom, Linpiaojeva armada pa na srednjem delu reke.

Glasnik ministrstva za narodno obrambo nacionalistične vlade je dejal, da se nadaljujejo komunistični napadi proti nacionalističnim mostiščem ob spodnjem toku Jangceja. Borbe so zlasti bile hude v Sihervuju, ki je važno mesto ob železniški progi Nanking-Sanghaj.

Iz uradnih krogov v Nankingu se je izvedelo, da je nacionalistična vlada odbila komunistični ultimatum; ta sklep bodo Pekingu sporočili to noč ali pa jutri zjutraj. Sklepajo, da se je nacionalistični vladi zdelo nemogoče, da bi dovolila kitajski narodno-osvobodilni vojski prehod preko Jangceja.

Danes so se vrnile v Nanking razne osebe, ki zavzemajo važne položaje v hierarhiji kuomintanga. Te osebe so bile pri Čangkajšku in so gotovo prejele razna navodila glede mirovnih pogajanj. Če se upošteva, da so takoj po povratku ti ljudje odšli na sestanek nacionalističnih voditeljev, ki ga je sklical ministrski predsednik Hojingčin, da bi razpravljali o komunističnih predlogih, na katere mora nacionalistična vlada odgovoriti do 20. aprila, tedaj se lahko sklepa, da je igral Čangkajškov vpliv veliko vlogo pri sklepu vlade, da odbije komunistični ultimatum. To potrjuje tudi poročevalec agencije France Presse, ki v svojem poznejšem poročilu javlja, da «je bila debata na sestanku v ministrstvu za narodno obrambo v znamenju duhovne prisotnosti Čangkajška, ki je preko svojih generalov in številnih politikov še kar naprej vrhovni vodja» v nacionalistični Kitajski.

Seje, ki je trajala od 9 do 19, so se udeležili državni predsednik Licungjen, ministrski predsednik z ministri, predsednik parlamenta in kontrolnega sveta ter poveljnik Srednje Kitajske. Seja je bila često dokaj burna. Kolikor je mogel poročevalec agencije France Presse izvedeti iz krogov blizu Licungjena, je ta v prepričanju, da je vsako upiranje jalovo, zahteval sprejem komunističnega ultimatuma. Pri tem ga je podpiral samo minister za pravosodje. In čeprav je grozil, da bo podal ostavko, vendar ni mogel ničesar doseči proti «Čangkajškovi stranki». Eden izmed ministrov, ki je bil pred to sejo pri Čangkajšku, bo baje jutri takoj spet odpotoval k njemu, da mu bo osebno poročal o današnjih dogodkih.

V parlamentu so poslanci izglasovali resolucijo, s katero zahtevajo, da jim vlada pokaže pogoje za mir, ki so jih postavili komunisti, in da jih sploh obvešča o mirovnih pogajanjih. Znano pa je, da je prej parlament dal vladi popolna pooblastila za pričetek in vodstvo mirovnih pogajanj.

Marshallov načrt v Franciji je močno poslabšal življenjske pogoje ljudskih množic

PARIZ, 19. (Tanjug) — Te dni je minilo leto dni, odkar se v Franciji izvaja tako imenovani Marshallov načrt gospodarske pomoči in sodelovanja. Čeprav je Francija v tem razdobju dobila na račun «daril in podpor» okrog 600 milijonov dolarjev blaga, se v državi gospodarski položaj ni prav nič izboljšal, temveč se je nasprotno poslabšal za 2.5- pa tudi 4 krat. Cene so neprenehoma naraščale. Kupna moč mezd in plač je rapidno padala. Število brezposelnih in na pol zaposlenih delavcev se je povečalo, beda v mestu in na deželi pa se je vedno bolj zaostrevala V tem razdobju je padla kupna moč francoskih delovnih množic za 50 odstotkov.

Amerikanci so si v svojem prizadevanju, da bi francosko industrijo onesposobili za resno konkurenco ameriškim družbam, z dvostranskimi sporazumi, ki jih je morala Francija skleniti z ZDA, zagotovili neoviran uvoz svojega blaga v Francijo. Hkrati so prepovedali Franciji, da bi širše trgovala s Sovjetsko zvezo in državami ljudske demokracije. Zaradi takih omejitev ne more danes Francija kupovati poljskega premoga, čeprav lahko krije svoje potrebe po premogu samo 75 odstotno. Proizvodnja jekla, ki je znašala pred vojno 12 milijonov ton letno, znaša sedaj le 7 milijonov ton.

Proizvodnja avtomobilov v Franciji je zaradi obveznosti nasproti ameriškima družbama «Ford» in «General Motors» padla na manj kot polovico predvojne ravni. Podoben je primer tudi s proizvodnjo letal in ladij. V gradbeni industriji so pred izvajanjem Marshallovega načrta porabili v treh mesecih 61.000 ton gradbenega jekla, sedaj pa so v zadnjem trimesečju porabili samo nekaj več kot 36.000 ton.

Število brezposelnih v Franciji je zlasti pričelo naraščati oktobra 1947, ko so se občutile prve «dobrote» Marshallovega načrta. V januarju 1948 je bilo v Franciji 58.268 brezposelnih delavcev, v novembru istega leta pa 97 tisoč 257. Število napol zaposlenih delavcev je mnogo večje. V juliju 1947 je bilo 81.000 napol zaposlenih delavcev, v februarju 1948 — 138.000, v juliju 150.000, v oktobru 160.000, v letošnjem marcu blizu 200.000.

Tudi francosko podeželje je z izvajanjem Marshallovega načrta težko prizadeto. Nepotrebni ali obvezni uvoz živil iz ZDA je izzval strahovit padec cen kmečkih pridelkov. Francoski kmečki pridelki so zaradi prenatrpavanja domačega trga s tujim blagom zgubili skoraj vsako ceno in gnili.

Živila na drobno so v Franciji 18-krat dražja kot pred vojno, gotove obleke pa 25 krat. Bombažne tkanine in čevlji so se podražili za 40-50 krat v primeri s predvojnim razdobjem. V letu 1948-49 so postale cene predmetom široke porabe skoraj nepristopne najširšim ljudskim slojem. Tako so na primer sladkor, kruh, meso, milo in vino sedaj za 50-70 krat dražji kot v času, ko so pričeli izvajati Marshallov načrt. Po drugi strani pa so mezde za normalni 44 urni delovni teden samo 10 krat večje kot pred vojno.

Danes družina delovnega človeka v Franciji težko izhaja. Z revizijo zakona o najemninah se bo stanarina povečala za 400 odst., z obdavčenjem predmetov široke porabe kot tobaka, mesa, sladkorja in vina pa namerava vlada pobrati od širokih potrošniških množic še 140 milijard frankov, da bi dopolnila proračunski primanjkljaj.

Obveznosti po Marshallovem načrtu so škodovale zunanje-politični bilanci. Zaradi obveznega uvoza blaga iz ZDA, dušitve nacionalne proizvodnje in omejevanja izvoza v države ljudske demokracije je nastal stalni primanjkljaj marcu je znažal zunanjetrgovinski primanjkljaj okrog 14 milijonov frankov.

Taki uspehi izvajanja Marshallovega načrta, ki ga podpirajo vse vlade tako imenovane «tretje sile», so v nasprotju z osnovnimi interesi francoškega ljudstva. Demokratične množice v Franciji se zavedajo, da Marshallov načrt vodi v gospodarsko zasužnjevanje države po finančnem kapitalu ZDA. Pod vodstvom komunistične partije vsak dan bolj krepe borbo za gospodarsko in politično zamostojnost Francije.

Letošnja prvomajska proslava mora biti izraz dosledne borbe vseh demokratičnih sil našega ozemlja proti imperializmu in vključevanju Trsta v atlantski pakt

TRŽAŠKI DNEVNIK

Pevski zbori 1. maja

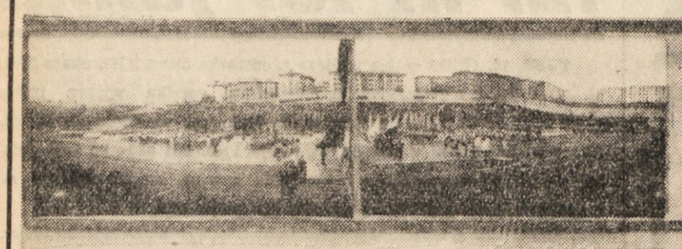

TELOVADCI! Pripravljajmo se za 1. MAJ 1949 T. O.

UTRJUJMO ENOTNOST SLOVANSKO-ITALIJANSKIH DELOVNIH MNOŽIC

Odbor za letošnjo proslavo 1. maja 1949

KAKOR VSAKO LETO, TAKO SE TUDI LETOS ZDRUŽITE PRI PROSLAVI 1. MAJA, KI BO NA NOVEM STADIONU PRI SV. IVANU. SLOVENSKA PESEM NAJ MOGOČNO ZADONI IZ TISOČERIH GRL IN DA POUDARKA SLOVESNOSTI PRAZNIKA.

SPOREDI LETOŠNJIH PESMI STE ŽE DOBILI. TO SO: «PARTIZANSKA», «STALINGRAJSKA», «V NOVE ZARJE», «NAŠA PESEM», «LENINOVA ZASTAVA», «ZE NAM SONCE LEPŠE SVETI», «PESEM O VOLGI» IN DRUGE. VSE TE PESMI ŽE PO VEČINI ZNATE. ZDAJ JE VAŠA NALOGA, DA JIH VNOVIČ DOBRO PREDELATE PRI SKUPNIH VAJAH.

POSEBNOST LETOŠNJEGA PEVSKEGA NASTOPA BO SPREMLJAVA SKUPINE 15 HARMONIKARJEV.

PEVCI IN PEVKE, ZAVEDAJTE SE, DA JE USPEH PRVOMAJSKE PROSLAVE V PRECEJSNJI MERI ODVISEN OD VAS.

Kdaj bo rešeno vprašanje upokojencev Lloyda?

Zveza enotnih sindikatov za upokojece je poslala pred dnevi predsedstvu cone pismo, v katerem obravnava vpračanje upokojencev Lloyda- fonda «A», ki zaman že toliko časa zahtevajo rešitev svojih zahtev ter povišanje svojih pokojnin. Vsi ti upokojenci, ki imajo tudi od 30-35 službenih let, prejemajo mesečno komaj 5000 do največ 9000 lir pokojnine.

V svrho pravilne rešitve tega vprašanja so upokojenci Lloyda predložili že leta 1945 svoje zahteve odgovornim oblastem; toda vse te njihove, čeprav upravičene, zahteve niso bile odobrene, ker so pač ostale odgovorne oblasti za vse popolnoma gluhe.

Vse, kar je predsedstvo cone storilo glede rešitve tega vprašanja, je bil načrt, ki ga je izdelalo. Toda tudi načrt bi morala proučiti še posebna študijska komisija, ki bi prav za prav lahko šele sestavila končno vsebino odredbe za rešitev tega problema. Upokojenci Lloyda so zaman toliko časa čakali, da bi videli sami učinek tega načrta, ki naj bi že «rešil» popolnoma njihove zahteve. Toda ostalo je vse pri starem. Načrt je tako rekoč prepadel in upokojenci so ostali pri istem...

Zveza enotnih sindikatov za upokojence je 4. marca kot tudi 8. aprila poslala predsedstvu cone pismo, v katerem je zahtevala rešitev tega vprašanja. Kljub temu da je zahtevala takojšen odgovor ter rešitev, ni prejela v zvezi s svojimi zahtevami nobenega konkretnega odgovora, razen seveda nekaj obljub.

Z obljubami pa se upokojenci Lloyda niso zadovoljili; sedaj odločno zahtevajo, da jim odgovorne oblasti pokažejo načrt, ki naj bi ga izdelala zgoraj navedena študijska komisija, na podlagi katerega so namerale odgovorne oblasti rešiti vprašanje povišanja pokojnin upokojencem Lloyda. Ta zahteva je bolj kot upravičena, zato upajo, da jo bo predsedstvo cone razumelo ter odobrilo.

TRŽAŠKA BORZA

Zlati šterling 8500, papirnati šterling 1950, telegrafski dolar 630, dolar 615, švicarski frank 157, 100 francoskih frankov 177, avstrijski šiling 24, zlato 1000 lir.

Izjava Prosv. društva „Fr. Prešeren“

Občni zbor Prosvetnega društva «France Prešeren» s Kolonkovca, ki se vrši danes v sredo 20. t. m., ni veljaven, ker ni sklican v smislu pravil in brez vednosti samega odbora. Zato sklepi tega «občnega zbora» ne bodo veljavni.

Trst dne 19. aprila 1949.

Odbor Prosvetnega društva «France Prešeren» Kolonkovec

Darujte, da bo lepše uspela proslava 1. maja

Da bo čim lepše uspela letošnja proslava 1. maja, naprošamo vse ljudstvo, da podpre nabiralno akcijo. Denarne prispevke sprejemajo na sedežih vseh naših demokratičnih organizacij in tudi na upravi «Primorskega dnevnika» v ul. R. Manna 29.

Prijave za zagrebški velesejem do 15. maja

Trgovinski oddelek Gospodarske delegacije FLRJ v TRSTU obvešča, da se vrši mednarodni velesejem v Zagrebu v dneh od 17. septembra do 2. oktobra. Prijave interesentov, ki bi se udeležili te gospodarske manifestacije kot razstavitelji sprejema pisarna trgovinskega oddelka Gospodarske delegacije FLRJ, ul. Cicerone 6 a dnevno od 9. do 12. do vključno 15. maja. Tam dobe tudi vse potrebne informacije.

Voščila k 25-letnici poroke

ANTONA in LEOPOLDE MAGAJNA

pošilja sestra

KOLEDAR

Sreda 20. aprila Neža, Dragislav

Sonce vzhaja ob 5.12, zahaja ob 18.57. Dolžina dneva 13.45. Zadnji krajec vzhaja ob 2.20, zahaja ob 10.45.

Jutri četrtek 21. aprila Simeon, Dragomira

SPOMINSKI DNEVI

1881 se je rodil Nikolaj J. Mjaskovski, sovjetski skladatelj - simfonik.

PRESKRBA

Oddaja nakazil. V teku današnjega dne naj vsi razpečevalci na drobno izročijo na prehrambenem uradu odrezke za konservirane ribe «Sea Herring» (bon št. 4 d in 13 f). Urad je odprt od 8 do 12 in od 16 do 19 ure.

Dvig nakazil. Danes morajo vsi trgovci na drobno dvigniti pri občinskem prehranjevalnem uradu bone za belo moko in testenine.

Konec razdeljevanja bele moke. Danes 20. t. m. se zaključi z razdeljevanjem bele moke (2 kg na osebo).

ENOTNI SINDIKATI

Glavni odbor Zveze ES bo imel danes 20. t. m. ob 19 važno sejo v ul. Montfort 3.

V četrtek 21. t. m. bo na sedežu v ul. Imbriani 5 sestanek vseh članov direktivnih svetov, podjetniških odborov in zaupnikov.

OF

Tajništvo OF obvešča člane izvršilnega odbora, da bo jutri 21. t. m. ob 16 v ul. Ruggero Manna 29 redna seja. Vabimo vse tovariše, da se je zagotovo udeležijo.

TAJNIŠTVO.

Koncert na Konkonelu

V soboto 23. t. m. bo ob 20.30 samostojni koncert pevskega zbora «Višava», ki ga vodi požrtvovalni pevovodja Boštjančič Karel. S tem nastopom bodo Ferlugovci pokazali, kaj se da doseči z marljivim in složnim delom. Zbor šteje 35 pevcev in pevk, kar je mnogo, če pomislimo, da je Konkonel le mala vasica.

Pevskemu zboru želimo, da bo koncert čim lepše uspel in da bo v soboto prijetna dvorana Prosvetnega doma na Konkonelu nabito polna ljubiteljev lepega petja.

Za sirote padlih partizanov

Ob 5. obletnici tragične smrti našega nečaka EMILA GUSTINA daruje družina Škabar z Opčin L. 1000 za sirote padlih partizanov.

AUTONOMNA ZVEZA TRGOVCEV Z ZIVILI NA DROBNO priredi v nedeljo 24. t. m. skupni izlet v Videm in Čedad ter ogled stare božje poti v Castelmonte.

Natančnejša navodila dobite na sedežu zveze, tel. 32-06.

Nočna služba lekarn

Manzoni, ul. Settefontane 39; Marchio, ul. Ginnastica 44; Ravasini, trg Libertà 6; Vjelmetti, Borzna trg 12; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Škednju imata stalno nočno službo.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 17., 18. in 19. aprila 1949 se je v Trstu rodilo 16 otrok (en mrtvorojen), umrlo je 24 oseb, porok pa je bilo 7.

Civilne poroke: trgovec Guastini Natale in gospodinja Stabile Olga.

Cerkvene poroke: šofer Ciano Emilij in gospodinja Weigel Marija, uradnik Zacchigna-Varotto Karlo in uradnica Barbieri Ada, delavec Schroeck Rudolf in gospodinja Garbin Sonja, železostrugar Rinaldi Sergij in šivilja Scargatich Karmen, uradnik Pogliani Alfeo in gospodinja Tramolini Valnea, železničar Ritossa Erminio in gospodinja Baricolo Sabina.

Umrli so: 92-letna Colombin Katarina, vd. Gheich, 76-letna Kroseli Antonija, vd. Doles, 4 mesece stara Mazza Loredana, 1 dan stari Cerveilera Gianfranco, 69-letna Bombig Casilda, por. Bressan, 49-letni Severi Henrik, 40-letni Mosca Peter, 49-letni Stefani Jakob, 50-letni Wagner Ferdinando, 60-letna Sossi Josipina, por. Sossi, 86-letni Skomrak Giorgio, 93-letna Martinelli Marija, vd. Tomasini, 73-letni Vincenzotti Ferdinando, 56-letna Morlupi Celestina, por Fantini, 56-letni Temil Ivan, 86-letna Culot Ana, por. de Comelli, 43-letni Chien Gino, 68-letni Tamaro Aristide, 87-letna Skerlj Katarina, vd. Wigele, 77-letni Pippan Agostino, 87-letni Frausin Alojz, 54-letni Milos Roman, 68-letni Klyncar Lavrenc.

Redna glavna skupščina Kmetijske zadruge

Člani Kmetijske zadruge so vabljeni v nedeljo 30. aprila na redno glavno skupščino, katera je sklicana ob 9 uri prvič in ob 10 uri drugič na sedežu v Trstu ul. S. Nicolò 15.

Predsednik: dr. Leone Bruner

RADIO

TRST II.

Sreda 20. aprila 1949.

7.00: Koledar. 7.05: Jutranja glasba. 7.15: Napoved časa in poročila. 11.30: Sinkopirani ritmi. 12.00: Sodobna Anglija. 12.10: Znane orkestralne skladbe. 12.45: Napoved časa in poročila. 13.00: Rossinijeve operne uverture. 13.45: Mozart: Koncert za flavto in harfo, Bach: Italijanski koncert. 14.00: Poročila. 14.15: Dnevni pregled svetovnega tiska. 14.28: Čitanje večernega spореda. 17.30: Lahka glasba. 18.00: Mamica pripoveduje. 18.15: Debussy: Godalni kvartet op. 10 v g-molu. 18.40: Pestra glasba. 19.00: Tehnika in gospodarstvo. 19.15: Slovanska folklorna glasba. 19.45: Napoved časa in poročila. 20.00: Slovenske narodne in umetne pesmi. 20.30: Zdravniški večer. 20.45: Znani valčki. 21.00: Razgovori pred mikrofonom. 21.15: Orkester All Girl. 21.30: Elgar: Koncert op. 61 v fis molu. 22.15: Operetne melodije. 22.45: Plesna glasba. 23.15: Napoved časa in poročila. 23.30: Kaj vam nudi jutrišnji spored? 23.35: Polnočna glasba.

TRST I.

Sreda 20. aprila 1949.

7.00: Koledar in jutranja glasba. 7.15: Radijska poročila. 11.30: Sinkopirani ritmi. 12.10: Novi svet. 12.55: Čitanje radijskega sporeda. 13.00: Radijska poročila. 13.25: Igra ritmično melodični orkester pod vodstvom dirigenta Armanda Fragne. 14.00: Tretja stran. 14.10: Mešana glasba. 14.30: Program BBC. 17.30: Otroška ura. 18.15: Klavirska glasba. 18.30: Glas Amerike. 19.00: Komorna glasba. 19.30: Zdravniška ura, nato pesmi in glasba. 20.00: Radijska poročila. 20.30: Orkester in zbor Phil. Spitalnya. 21.00: Arzen in stare čipke, Igra v treh dejanjih Josepha Kesserlinga. Sledi plesna glasba. 23.10: Radijska poročila.

KINO

Kino v Dolini. 20 „Na svoji zemlji“, prvi slovenski film.

ROSSETTI. 16.30: «Spreglejte mi mojo preteklost».
EXCELSIOR. 16.30: «Dva mornarja in deklica».
FENICE. 16: «Gianni in Pinotto.
FILODRAMMATICO. 16: «Knez Azim», Sabu.
ITALIA. 15.30: «Dogodivščine v Brazilu», Bing Crosby, Bob Hope.
ALABARDA. 15.30: «Živa pokopana», Ljubezenska zgodba, Milly Vitale, Paul Mueller.
VIALE. 16: «Prijatelj št. 1», C. Gable, Mirna Loy.
IMPERO. 15: «Južno od Ekvatorja», Martin in Osa Johnson.
GARIBALDI. 15: «Hazard», Paulette Goddard, Mc Carey.
MASSIMO. 16: «Beli hudič», Annette Bach, Rossano Brazzi.
NOVO CINE. 16: «Prostovoljci iz Teksasa», W. Boyd, G. Hays.
IDEALE. 16: «Človek proti smrti», E. G. Robinson.
VENEZIA. 15: «Tarzan in amazonke», I. Lupino in Nino Martini.
ARMONIA. 15: «Na otoku sirene», B. Grable, G. Montgomery. C. Romero.
ODEON. 15: «Ponosna Kreolka».
KINO OB MORJU. 15: «Tatovi kolesa».
MARCONI. 16: «Otoški vampir», Boris Karloff.
AZZURRO. 15: «Otok Montekrista».
RADIO. 16: «Vohun iz Damaska», G. Sanders, V. Bruce.
BELVEDERE. 15.30: «Dežela izobčencev», Scott Randall.
ADUA. 18.30: «Krvava noč».
VITTORIA. 16: «D'Artagnan in trije mušketirji», D. Ameche, G. Stuart.
SAVONA. 15.30: «Strast, ki mori», E. Raines, E. O' Brien.

KINO DOLINA

predvaja od DANES do vključno NEDELJE 24. t. m. PRVI SLOVENSKI FILM

Na svoji zemlji

Začetek ob 20, v nedeljo pa ob 15.30.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš ljubljeni soprog, oče, stari oče

Venčeslav Martellani (Martelanc) (Venček)

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek 21. t. m. ob 17.30 iz hiše žalosti v Barkovljah — ul. Perarolo št. 14.

Trst 20. aprila 1949.

Žalujoči: soproga LUCIJA, SINOVI, HCERE, NEVESTE, ZETJE, VNUKI in naša draga odsotna MARTA (S. Francisco).

Ob 5. obletnici tragične smrti našega ljubljenega sina in brata

Edvarda Škabarja

se ga z neutolažljivo bolestjo spominja

DRUŽINA.

Občine 20. aprila 1949.

V nedeljo bo III. kongres mizarskih delavcev

Glavni odbor Zveze enotnih sindikatov mizarskih delavcev je na svoji zadnji seji sklenil sklicati III. kongres delavcev te kategorije, na katerem bodo lahko navzoči razpravljali o vseh problemih, ki kljub ostri in odločni borbi mizarskih delavcev niso bili do sedaj še rešeni; ti problemi so: nizke in nezadostne plače, ki nikakor ne odgovarjajo današnjim življenjskim prilikam, problem delavcev, ki so uslužbeni po raznih mizarskih delavnicah, problem mladih vajencev in delavk, organizacijski položaj itd. Če hočejo življenjske kakor tudi delovne pogoje teh delavcev izboljšati, je treba nujno rešiti vse te probleme in to v čim krajšem času. In prav III. kongres mizarskih delavcev bo moral začrtati pot, po kateri bodo dosegli ti delavci rešitev svojih problemov ter na ta način izboljšali svoje življenjske in delovne pogoje.

Kongres bo imel sledeč dnevni red:

Poročilo o sindikalni politiki; problem delovnih pogodb ter razni organizacijski problemi; vprašanje vajencev in delavk; volitev novih sindikalnih predstavnikov; razno.

Kongres mizarskih delavcev bo v nedeljo ob 9 v kulturnem krožku «G. Oliva» v ul. Trento št. 2. — III. kongresa se bodo lahko udeležili vsi tisti mizarski delavci, ki imajo sindikalno izkaznico.

Želeti bi bilo, da bi bila udeležba na tem kongresu polnoštevilna, tako da bi lahko navzoči razpravljali res o vseh problemih ter našli skupno rešitev.

Sindikalisti bodo pri VU razpravljali o brezposelnosti

Včeraj zjutraj je odšla na odsek za delo vojaške uprave delegacija članov izvršilnega odbora Enotnih sindikatov, kjer je zahtevala, da dovolijo odgovorne oblasti sindikalnim predstavnikom obrazložiti ter tudi predložiti vse zahteve brezposelnih, ki so ostale še vedno nerešene, kljub temu da so prav Enotni sindikati že poslali te zahteve v odobritev vojaški upravi ter so pričakovali samo še njihovo rešitev.

Polkovnik Humphrey, načelnik odseka za delo vojaške uprave, je delegacijo sprejel ter ji izjavil, da se lahko zglasijo sindikalni predstavniki pri zgoraj omenjenem uradu v četrtek ob 9.

Izvršilni odbor bo izdal takoj poročilo o poteku pogajanj ter o zaključkih, do katerih bodo na teh pogajanjih prišli glede rešitve perečega vprašanja naraščanja brezposelnosti na Tržaškem ozemlju.

Ker postaja prav ta problem vedno bolj kritičen ter spravlja v obup še do sedaj zaposlene delavce, ki se boje izgubiti svojo službo, bi morale odgovorne oblasti končno rešiti to vprašanje, s čemer bi bilo prav za prav že v glavnem rešeno tudi kritično stanje v gospodarskem položaju Tržaškega ozemlja, ki pač ni «zavidanja» vredno.

V primeru, da bi se tudi ta pogajanja med sindikalnimi predstavniki ter med odgovornimi oblastmi zavlekla ali pa bi kazalo, da imajo te oblasti namen s pogajanji rešitev teh vprašanj popolnoma odkloniti ali pa vsaj začasno spraviti z «dnevnega reda», bodo tržaški brezposelni delavci, katerih število znaša okrog 25.000, pričeli z mnogo bolj odločno borbo za obrambo svojih pravic in interesov.

Iz Gabrovice

Pijani Vidalijevi pretepači

Sinoči je pridrvelo v Gabrovico okrog 25 Vidalijevih pijanih pretepačev iz Križa, Zgonika in Saleža. Z grožnjami in strahovanjem domačinov, ki so se zbrali na najavljanjem množičnem sestanku, so preprečili, da bi se sestanek v redu vršil.

S svojim obnašanjem in pretepaškimi metodami so pokazali nov argument o «pravilnosti» Vidalijevega razbijaštva, tako da so se domačini lahko prepričali, v čem je in kam vodi Vidalijevo razbijaško politikantstvo.

Odgovor na vest v «GIORNALE DI TRIESTE»

Resnična „skrb“ vodstva DZ za interese upokojencev

15. t. m. je prinesel «Giornale di Trieste» vest, da je italijanska vlada odobrila povišanje pokojnin upokojencem INPS v znesku 800 lir; ta ukrep naj bi stopil v veljavo že s prvim januarjem t. l. to se pravi, da bi prejeli italijanski upokojenci INPS izplačan povišek za štiri mesece nazaj. «Giornale di Trieste» je prav tako obveščal, da se je vodstvo Delavske zbornice takoj zainteresiralo pri odgovornih oblasteh, če bi bilo mogoče raztegniti to uredbo tudi na Tržaško ozemlje, ali bolje rečeno, če bi prejeli tudi tržaški upokojenci INPS povišano pokojnino v znesku 800 lir mesečno.

Zveza enotnih sindikatov za upokojence se je takoj zainteresirala za to vprašanje ter je izvedela, da je podtajnik Malvestiti resnično predlagal odobritev zahteve o povišanju pokojnin upokojencem INPS. In prav v zvezi s to izjavo je odšla delegacija sindikalnih predstavnikov k ministru Fanfaniju, ki je izjavil, da mu o tem predlogu prav nič ni znano ter da ostaja začasno vprašanje povišanja pokojnin še vedno nerešeno. Poudaril pa je, da se mu je posrečilo zbrati 7 milijard lir, katere bo namenil za izplačevanje povišanj pokojnin upokojencem INPS, ki bodo prejeli sledeče vsote: upokojenci pod 65 let starosti bodo prejeli povišano pokojnino za 600 lir, medtem ko bo povišana pokojnina upokojencem nad 65 let starosti za 900 lir mesečno. Toda v tej izjavi ni bilo niti z daleč omenjeno vprašanje uveljavitve te odredbe, to se pravi, da bodo italijanski upokojenci INPS prejeli, v primeru, da bi bilo to vprašanje seveda ugodno rešeno, povišano pokojnino le od tistega dne, ko bo odredba stopila v veljavo. Nič zaostankov torej.

To je v glavnem vsebina vse zadeve; čudno in nerazumljivo se nam zaradi tega zdi, kako je moglo vodstvo Delavske zbornice intervenirati ter zahtevati uveljavitev odredbe tudi na Tržaškem ozemlju, če še ta ni izdana. Ali hoče morda zgoraj omenjeni časopis z lažnimi vestmi prikazati delo vodstva Delavske zbornice v dobri luči, tako da bi preslepil tržaško delavstvo, ki naj bi bilo prepričano, da je edinole Delavska zbornica tista, ki se bori za uresničitev njegovih zahtev?

Delavska zbornica kot tudi «Giornale di Trieste» previdno molčita...

Tovorni avto se je prevrnil

Včeraj dopoldne ob 10 je 21-letni mehanik Herman Vini iz Nabrežine 48 vozil majhen tovorni avto, ki je bil poln gradbenega materiala za dela, ki so v teku v bližini Proseka, kjer gradijo železniški nadvoz. Naenkrat se je zaslišala eksplozija. Počila je namreč guma prednjega kolesa avtomobilčka. Ker ima avto tri kolesa, se je vsled zakona vztrajnosti avto prevrnil, šofer pa je odletel v bližnji jarek.

Na klic s policijske postaje na Proseku je privozil na kraj nesreče rešilni avto RK, ki je prepeljal ranjenca v bolnišnico. Vini je pri nesreči dobil težjo poškodbo v spodnjem delu trebuha.

* * *

Nesreča na delu se je zgodila tudi na tečaju za strokovno izpopolnjevanje delavcev, ki ga prireja ACLI. Medtem ko je 20-letni Antonio Curci v delavnici šel po neko orodje, se je spotaknil in padel na tla. Pri padcu si je poškodoval mezinec desne roke. V ambulanti RK so mu prst odrezali.

Obvisel je na klinu

Nič kaj prijetna zadeva se ni zgodila včeraj zjutraj 19-letnemu Egidiju Rusgnacu, uslužbencu iz trgovine št. 8 Delavskih zadrug pri Sv. Vidu. Bilo je okrog 11 dopoldne, ko je v trgovini nastopilo nekakšno zatišje po prvem jutranjem navalu gospodinj. In prav v tem je skušal mladi Egidij napraviti malce reda med salamami in sličnimi mesnimi dobrotami. Pri tem delu pa ga je doletela smola ali bolje rečeno nesreča. Ko je natikal salamo na kavelj, mu je zdrknila iz rok in padla na tla, namesto nje pa je zataknil svojo dlan leve roke v kavelj. Tako je nesrečni fant obvisel nekaj trenutkov v zraku z bolečinami, ki si jih lahko vsakdo predstavlja.

Po stopnicah je padla

Včeraj ob 8.30 je 77-letna Marija Sivic s klanca na Greto 4 imela opravka v mestni palači. Prav ko je stopala po stopnicah, ji je nenadoma prišlo slabo. Ker ni bilo nobenega blizu, da bi ji takoj priskočil na pomoč, je Siviceva padla po stopnicah. Na telefonski poziv je takoj privozil rešilni avto z uslužbenci RK, ki so jo odpeljali v bolnišnico. Prvo pomoč so ji nudili v ambulanti, kjer so ugotovili, da ima poškodbe na glavi in na čelu ter živčni pretres, tako da ne more niti govoriti. V bolnišnici bo morala ostati vsaj 15 dni.

Šest ur je ležal ranjen v jarku

Šest dolgih nočnih ur je včeraj prebil v jarku Umberto Felluga iz ul. Revoltella 112. Ponoči je bilo, ko je s kolesom vozil po Zaveljski cesti v čistilnico petroleja «Aquila» na delo. Med potjo pa je naletel na avto, kateremu se je s kolesom izognil. Pri tem pa je zavozil v jarek in se vanj prevrnil. Zaradi padca je Felluga izgubil zavest. V takem stanju je ležal pol ure, potem ko se je zapet zavedel, se je skušal vzdigniti. Toda zaman, bolečine v glavi in po obrazu mu niso dovolile kaj takega. Preostajalo mu je edino to, da je začel z močmi, ki jih je še imel, klicati na pomoč. Zaradi pozne ure in samote, pa je njegovo klicanje na pomoč odmevalo v praznino. Tako je bil prisiljen ležati šest ur, dokler ga v jutranjih urah ni opazil neki pešec, ki ga je ponesel v najbližjo hišo. Tu so poskrbeli za prvo pomoč in nato poklicali RK, ki ga je kmalu za tem z rešilnim avtom odpeljal v bolnišnico. Tu so ga sprejeli na kirurški oddelek. Zdraviti se bo moral najmanj deset dni, razen če ne bodo nastopile komplikacije. Pri padcu je Felluga dobil poškodbe po glavi in sicer okrog desnega očesa, tako da ima zatekło oko, poleg tega pa je tudi opraskan po obrazu in roki.

Nova aretacija v okviru predvolivne kampanje

Vedno pripravljeni, kadar je treba aretirati antifašiste, so za velikonočno nedeljo policijski agenti, dodeljeni obmejni stražnici v Devinu, aretirali Jordana Fillinija. Ves njegov greh, zaradi katerega so ga aretirali in ga tudi že zaprli v tržaški Coroneo, je v tem, da je baje maja meseca leta 1945 aretiral v Tovarni strojev Sv. Andreja nekatere uslužbence iz omenjene tovarne. Dva od teh aretiranih se baje nista več vrnila domov. Prvo dejanje je torej s tem storjeno. Manjka še drugo proces. Ta bo pa v kratkem; obtožnica bo seveda «sequestro di persona».

Ne da bi še morali kaj dodati k temu, moramo ponovno omeniti, da je to dejanje pač le nov — ne prvi ne zadnji — člen v verigi cele kampanje proti demokratom, ki jo vodijo sedaj pred volitvami. Sovisloo je le še z novim dejstvom volivne režije, ki je določila 12. junij, obletnico odhoda jugoslovanske vojske iz Trsta, za dan volitev. 19. junij, teden dni kasneje, pa dan volitev na podeželju. Tudi tu je pač treba manevrirati in z raznimi psihološkimi metodami, vplivati na volivce po izidu volitev v mestu, katerih izid bo nedvomno favoriziran s taktiko okupacijske uprave.

Čudna pot steklenice bumeranga

Soparni zrak v vlaku je prisilil 41-letnega Bruna Darisa, ki je potoval s potniškim vlakom v Trst, da si je zmočil grlo s steklenico pijače. Ko je izpraznil steklenico, jo je enostavno vrgel skozi okno kupeja. Kljub temu da bi po vseh zakonih mehanike o težnosti morala steklenica pasti na tla, se je zgodilo prav narobe. Vlak je namreč pravkar zavozil v predor blizu Devina, steklenica pa je, komaj je priletela iz okna, vsled močnega zračnega toka izpremenila pot in kot «bumerang» priletela na okno naslednjega kupeja. Drobci razbite steklenice so obsuli potnico 21-letno Anino Bernasconijevo iz Tržiča. Razen manjših prask je Bernasconijeva zaužila precejšen strah. Popolnoma upravičeno je začela iskati onega, ki je to naredil. Tega je res našla v osebi omenjenega Darisa, ki je medtem pokojno počival v svojem kupeju. Na zahtevo Bernasconijeve je intervenirala policija, ki je takoj v vlaku naložila denarno kazen Darisu.

Ukaz št. 78

TRST, 19. (AIS) — Ukaz ZVU št. 78, ki ga je podpisal glavni ravnatelj za civilne zadeve, popravlja splošni ukaz št. 114 o razširjenju najemnih in podnajemnih pogodb. Popravek ,ki spreminja drugi odstavek drugega člena pravi med drugih, da «da ne morejo biti izvzete od razširitve, ki jo določa odstavek 1 (b) tega člena, vse tiste osebe, ki so postale lastniki po 24. maju 1942.

Ta ukaz bo stopil v veljavo na dan objave v Uradnem listu ZVU, verjet v četrtek 24. aprila.

Prometni davek za zakonito zaščitena zdravila

TRST, 19. (PIO) — Ukaz ZVU štev. 75, ki je bil pred kratkim podpisan, vsebuje posebne predpise o plačilu prometnih pristojbin na zakonito zaščitena zdravila.

Pristojbine za pregled in overovljenje mer.

TRST, 19. (AIS) — Ukaza ZVU št. 70, 71, ki sta bila pred kratkim podpisana določata zvišanje pristojbin za pregled in overovljenje mer in uteži.

Namestitev začasnih učnih moči nižjih srednjih šol.

TRST, 19. (PIO) — Ukaz ZVU št. 67, ki je bil pred kratkim podpisan vsebuje določila za nastavljanje začasnih učnih moči na nižjih srednjih šolah na anglo-ameriškem področju Svobodnega tržaškega ozemlja.

Višji šolski nadzornik bo imenoval to učno osebje na podlagi graduatorija in priporočil, ki jih bo predložila komisija, v kateri so ravnatelji zavodov, profesorji in funkcionarji višjega šolskega nadzorništva.

Začasni veroučitelji bodo nastavljeni na podlagi zakona št. 824 z dne 5. junija 1930.

Ukaz bo stopil v veljavo na dan objave v Uradnem listu ZVU, verjetno v četrtek 21. aprila.

Z živilskimi nakaznicami sta prekupčevala

Pred dvema letoma se je 74-letni Privilegg, Umberto zaradi težkih denarnih razmer vrgel na trgovino z živilskimi nakaznicami. Kupoval je nakaznice po dva do tri tisoč lir. Pri tem pa je skupno z njim sodeloval neki Moro Umberto, lastnik neke pekarne. Temu so služile za to, da je z njih rezal odrezke za moko. Zaradi tega sta se oba morala včeraj zagovarjati pred okrožnim sodiščem. Na hodniku je čakala cela vrsta prič, ki bi morale pomagati sodnikom pri iskanju resnice, kolikor jo je na stvari. Ker pa je bila zadeva več ali manj že osvetljena in bi vse te priče prav za prav ne prinesle ničesar bistvenega k procesu, se jih je sodišče na predlog državnega tožilca odkrižalo ne da bi jih zaslišalo.

Medtem ko je Privileggijev odvetnik v svojem govoru opozoril sodišče, naj bi z razumevanjem sodilo obtoženca, je Morov zagovornik odrekal sodišču pravico, da bi sodilo v tem primeru. Trdil je namreč, da je zakonski dekret glede prekrškov o racionalizaciji ali o prehrani že zapadel. To pa zaradi tega, ker se po predpisanem času v dobi dveh let ni spremenil v zakon. Sodišče pa je kljub temu po daljšem zasedanju spoznalo oba obtoženca za krива in je vsakega obsodoli na 3 mesece ječe in na 5000 lir globe. Privileggiju je sodišče izreklo kazen z vsemi olajšavami, ki jih predvideva zakon.

Predsednik sodišča je bil dr. Falchi, državni tožilec dr. De Franco, zagovornika odvetnika Gembrini in Camber, sodni zapisnikar Pivk.

Ljudsko šolski tečaji

TRST, 19. (PIO) — Ukaz Zavezniške vojaške uprave štev. 68, ki je bil pred kratkim podpisan, ustanavlja ljudsko šolske tečaje, kjer lahko mladina in odrasli prebivalci anglo-ameriškega področja Svobodnega tržaškega ozemlja izpopolnijo svojo ljudskošolsko izobrazbo.

Neobvezni tečaji se bodo začeli v začetku prihodnjega leta, ko bodo na razpolago potrebna sredstva. Cilji tečajev bodo nuditi nižjo ljudsko šolsko izobrazbo osebam, ki so stare več kot 12 let, a te izobrazbe niso bile deležne v ljudskih šolah, višjo ljudskošolsko izobrazbo tistim osebam, ki imajo spričevalo, da so dovršile nižjo ljudsko šolo ali pa lahko dokažejo, da imajo odgovarjajočo izobrazbo in izboljšati ter sodobno dopolniti osnovno izobrazbo oseb, ki imajo spričevalo o obisku višjih ljudskih šol.

Tečaje bo določil višji šolski nadzornik. Vršili se bodo konec tedna.

Učenci nižjih ali višjih osnovnih razredov bodo po končanem obisku prejeli spričevala o pridobljeni ali spopolnjeni izobrazbi.

Trgovska skladišča v pristaniščU

TRST, 19. (PIO) — Ker je pomanjkanje trgovskih skladišč v pristanišču vedno večje, je glavni ravnatelj za civilne zaeve Zavezniške vojaške uprave anglo-ameriškega področja Svobodnega tržaškega ozemlja to zadevo preučil.

Derekvirirana so bila naslednja skladišča: 1, 1 A, 2 A, 12 A in 12 B ter skladišče na pomolu 3.

Ta ukrep bo tudi omogočal ladjam uporabo pomolov 3 in 4, sidrišča 14 in nabrežja Riva 3.

Prometna nesreča pred Pokrito tržnico

Ob 12, ko je zelo živahen promet pešcev in vozil vzdolž vse Stare mitnice, Garibaldijevega trga pa do Portici, se je včeraj zgodila prometna nesreča. K sreči ni zahtevala človeškega življenja. 40-letna Margherita Zavan iz ul. Pietà 31 je zapustila Pokrito tržnico in hotela prekoračiti cesto, ne da bi prej dobro pogledala ali je cesta prosta. Nekako na sredini ceste se je naenkrat zaletela v majhen tovorni avto, ki je prihajal od Stare mitnice.

Kultura

KNJIGE - GLEDALIŠČE - KONCERTI RAZSTAVE-FILMI-KRITIKE-DROBTINE

Simfonični koncert Tržaške filharmonije

Hvalevredni pobudi Tržaške filharmonije, ki je organizirala vrsto simfoničnih koncertov, se je tržaško glasbeno občinstvo že pri prvem koncertu včeraj zvečer polnoštevilno odzvalo. Marsikoga je seveda pritegnilo tudi ime znanega dirigenta Clemensa Kraussa, ki nam je z orkestrom Tržaške filharmonije predstavil tri stilno različna dela iz simfonične literature.

VII. Beethovnova simfonija v A duru op. 92, ki je izpolnila prvi del koncerta, spada poleg njegove III., V. in VI. simfonije med najpopularnejša dela velikega mojstra. Preveva jo razbrzdana življenjska radost in opojnost, ki se kaže v razposajenih ritmih, ki se zde, kakor da bi jih Beethoven prevzel od svojih flamskih prednikov in pridejo do izraza zlasti v finalu — zadnjem stavku. Vendar pa se Beethoven tudi v tem delu ne izda: drugi stavek — allegretto, ki zamenja običajni adagio, vnese v celoto turoben, patetičen zvok, ki predstavlja obenem enega izmed biserov v svetovni simfonični literaturi.

V drugem delu koncerta smo slišali najprej Richarda Straussa simfonični poem. «Tako je govoril Zarathustra» op. 30, ki med Straussovimi programskimi skladbami ne šteje med najboljša dela. Ob svojem nastanku je vzdignil obile prahu in številne diskusije o ilustrativni moči programske glasbe. Čustva človeka, ki zastonj išče odgovora na osnovna življenjska vprašanja v veri, uživanju in znanosti in pride končno do spoznanja o minljivosti vsega, so preveč abstraktna baza za glasbeno obdelavo in so Straussa zavedla do tega, da je bolje obdelal razumsko stran in je položil manj važnosti na invencijo in s tem poslabšal končni estetski užitek glasbenega dela. Vsekakor pa se je odlični poznavalec orkestra Richard Strauss tudi v tem delu pokazal mojstra v obdelavi simfonične pesmi, ki jo je ravno on razvil do tolikšne višine.

Koncert je zaključil «Bolero» francoskega impresionista Mauricea Ravela, ki ga je močno privlačevala ritmična obdelava (v nasprotju od zastopnika iste glasbene struje v Franciji Claudea Debussyja) in s tem tudi koreografija.

Dirigent Clemens Krauss se je potrudil, da bi izločil iz predvajanih del njihove posebnosti, kar mu je uspelo zlasti v drugem stavku Beethovnove simfonije, ki je zablestel pred nami plastično in zares beethovenijansko. Tudi v poemu Richarda Straussa se je Krauss pokazal izvrstnega poznavalca (vsa dela je dirigiral na pamet). Manj se mu je posrečil Ravelov «Bolero», ki je vzbudil vtis razcepljenosti.

*Orkester Tržaške filharmonije, ki šteje med svojimi člani nekatere izvrstne elemente, zlasti med godali, je svojo nalogo dobro izvršil. Škoda je le, da nekateri kvalitetno ne odgovarjajo (rogovi, pozavne in saksofoni — pri «Boleru»!). Značilno pa je, da si Tržaška filharmonija Beethovna ne more povsem osvojiti ter nam kljub precizni izvedbi in dobrim elementom njegova dela ne zazvenijo tako, kakor bi mogli sicer pričakovati glede na njihovo nenadkriljivo visoko umetniško

GORIŠKI DNEVNIK
PODRUŽNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVE PRIMORSKEGA DNEVNIKA V GORICI - SVETOGORSKA ULICA 42 - TEL. 749

Nove plače za trgovske nameščence

Pretekli teden smo objavili novo plačilno lestvico za nameščence živilske stroke in za drogerije, ki jih je izdelala lokalna zveza trgovcev za goriško pokrajino.

Podobna plačilna lestvica je bila izdelana tudi za nameščence pri oblačilnih podjetjih na drobno in na debelo, za one pri trgovinah s pohištvom in v trgovinah z industrijskimi proizvodi. Novo lestvico je trgovska zveza izdelala sporazumno s krajevnimi organizacijami nameščencev v smislu dokončnega sporazuma za ureditev plač za posamezne stroke, kakor je bil sklenjen v Rimu med osrednjimi organizacijami.

Zveza trgovcev naproša svoje člane, da bi čimprej izplačali svojim nameščencem razliko med starimi in novimi plačami, ki veljajo od 1. decembra 1948. V naslednjem navajamo nove plače za nekatere vrste uslužbencev. Za vsa ostala podrobnejša pojasnila se prizadeti lahko obrnejo na sedež Zveze trgovcev v Gorici, ul. IX. avgusta 11 - I.

MESECNE PLACE

1) *Navadni knjigovodje, korespondenti, navadni blagajniki, stenografi-strojepisci* in podobni: za Gorico, Tržič in Gradež moški 14,110 lir, ženske 12,180 lir. Za ostale občine naše pokrajine: moški 13,685 in ženske pa 11,795 lir.

2) *pomožni knjigovodje, arhivarji, strojepisci, zunanji izterjevalci, telefonisti* in podobno; v starosti nad 20 let: za Gorico, Tržič in Gradež moški po 11,685 lir, ženske po 9390 lir; za ostale občine moški po 11,365 in ženske pa po 9,125 lir.

3) *Poslovodje z več kot 3* podrejenimi: za Gorico, Tržič in Gradež moški po 19,520 in ženske po 17.070 lir. a ostale občine moški po 18,940 in ženske po 16,550 lir.

4) *Poslovodje z do 3* podrejenimi: za Gorico, Tržič in Gradež moški po 17,715 in ženske po 15,450; za ostale občine moški po 17,200 in ženske po 14,985 lir.

5) *trgovski sotrudniki in prodajalci* ter skladiščniki in blagajniki, ki odgovarjajo za blagajno: za Gorico, Tržič in Gradež moški po 14,110 in ženske po 11,390 lir. Za ostale občine moški po 13,685 in ženske po 11,040 lir.

6) *pomožni prodajalci, pomožni skladiščniki* in podobni: za Gorico, Tržič in Gradež moški po 11,585 in ženske po 9,310; za ostale občine moški po 11,270 in ženske po 9,050 lir.

TEDENSKE PLACE

7) *Izbivalci lesa, pakovalci, kontrolorji in specializirani skladiščniki* ter podobni: za Gorico, Tržič in Gradež moški po 2,725 in ženske po 2,190 lir; za ostale občine moški po 2,650 in ženske po 2,125 lir.

8) *Vratarji, raznašalci in čistilci:* za Gorico, Tržič in Gradež moški po 2,640 in ženske po 2.115 lir; za ostale občine moški po 2,570 in ženske po 2,060 lir.

9) *Navadni zapakovalci in težaki:* za Gorico, Tržič in Gradež moški po 2,470 in ženske po 1,980 lir; za ostale občine moški po 2,405 in ežnske po 1,930 lir.

POMOZNI NAMESCENCI

10) *Strojniki, mizarji, zidarji, električarji, slikarji itd:* za Gorico, Tržič in Gradež po 2,725 lir in za ostale občine po 2,650 lir tedensko.

11) *šoferji z 8-urnim delavnikom:* za Gorico, Tržič in Gradež po 2,750 in za ostale občine po 2,675 lir tedensko.

12) *šoferji z 10-urnim delavnikom:* za Gorico, Tržič in Gradež po 3,085 in za ostale občine po 2,970 lir tedensko.

13) *kočijaži in vozniki:* za Gorico, Tržič in Gradež po 2,805 in ostali po 2,725 lir tedensko.

14) *nočni in dnevni čuvaji:* za Gorico, Tržič in Gradež po 3,060 in ostali po 2,945 lir tedensko.

Obširen program dela za občinske svetnike

Med drugim bodo razpravljali o sporu med SELVEG-om in goriško občino

Jutri popoldne ob 16. uri se bo zopet sestal v dvorani deželnih stanov na goriškem gradu mestni občinski svet k izredni seji. Program za to zasedanje, ki se verjetno ne bo koncalo v enem dnevu, je precej obširen in obsega med drugim naslednje točke:

1) Čitanje in potrdilo zapisnika o zadnji seji; 2) obvestila; 3) potrdilo sklepov občinskega odbora; 4) dobava električnega toka in odnosi do električne družbe SELVEG; 5) prepustitev zemljišča organizaciji UNRRA za gradnjo ljudskih hiš; 6) preimenovanje skupine hiš na gradu; 7) imenovanje še enega inšpektorja policije in treh mestnih straž; 8) pravilnik zelenjadnega trga na debelo; 9) poročilo o občinskem odboru patronata za ONMI; poročilo občinske volivne komisije; 10) razno.

Občinski svet bo moral na tem zasedanju proučiti in potrditi ali zavrniti številne odloke, med katerimi je napeljava vodovodnih cevi do rezervoarja na gradu, postavitev električnih črpalk ob Soči, izpopolnitev sedanje napeljave transformatorjev ter pojačanje rezervnih naprav za dobavo pitne vode v mestu. Prav tako je na programu glavni zbirni kanal med ul. Montecucco in ul. Della Barca, dalje pritožba Goriške zadruge in pritožba pokrajinskega agrarnega konzorcija. Razpravljali bodo tudi o povišanju pristojbin za grobove na mestnem pokopališču in o spremembah pri občinskem užitninskem davku.

Med najvažnejše točke tega programa spada ona o odnošajih goriške občine do električne družbe SELVEG. Občina je s to družbo sklenila 1930 leta posebno pogodbo, po kateri se je družba obvezala, da bo dobavljala mestu za dobo 60 let, to je do 3. oktobra 1989 električen tok po znižani ceni v zameno za vodne koncesije na Soči. Ker je zaradi vojne in mirovne pogodbe SELVEG izgubila električne centrale v gornji Soški dolini, se bi sedaj rada iznebila teh obveznosti. Občina pa stoji na stališču, da ni ona odgovorna za te teritorialne spremembe in da se mora SELVEG držati prevzetih obveznosti; za posledice višje sile pa naj se obrne na rimsko vlado, ki je podpisala mirovno pogodbo z Jugoslavijo.

„Eksplozija" železniškega vagona

Predvčerajšnjim zjutraj je močan pok vznemiril prebivalce Koprive. Na železniški progi blizu postaje je stal v vlakovni kompoziciji tudi prazen voz za bencin. Kar na lepem se je vagon stresel in železni pokrov, ki zapira zgornjo odprtino, je z velikim pokom odletel visoko v zrak ter potem v večjem loku padel zopet na progo.

Eksplozijo so povzročili ostanki bencina, ki so se spremenili v plin. Ko ni bilo drugega izhoda, je plin s silo odtrgal pokrov in ga zagnal proti nebu. Na srečo takrat ni bilo nikogar blizu in tako ni bilo človeških žrtev. Lahko pa bi bila nesreča večja, če bi bil pokrov tesneje zaprt in bi plini raznesli železniški voz.

Revizija volivnih imenikov

Goriški župan obvešča vse prizadete, da so od 15. do 20. aprila razstavljeni na občini volivni imeniki kakor to zahtevajo zakonski predpisi. Imeniki so izpopolnjeni in popravljeni in vsebujejo tudi seznam letne revizije, kakor je bila odobrena od okrajne volivne komisije. Imeniki so na vpogled v zgoraj navedenem roku vsem meščanom v prvem nadstropju soba št. 30.

Tekstilno blago za prosto cono

Ker zakon od 22. decembra 1948 št. 1427 predvideva, da se povrne davek na proizvodnjo, ki se ga plačuje v predplačilu za one tekstilne izdelke, ki jih izvažajo, je odbor Trgovske zbornice v Gorici predlagal pristojnim ministrskim organom, da bi se isto znižanje apliciralo tudi glede proste goriške cone. Predlog pristavlja, da bi bilo treba k lestvici B, ki je priložena k členu 11 zakona o prosti coni, vključiti tudi neki kontingent bombaževinastega, volnenega in naylonskega blaga. Na ta način bi dobili prebivalci proste goriške cone tudi nekaj tkanin po znižani ceni.

Bolezen med živino v Brdih

Pretekli teden se je v nekaterih krajih v jugoslovanskih Brdih pojavila med živino kužna bolezen. Jugoslovanske oblasti so takoj obvestile o tem pojavu tudi italijanske obmejne organe na bloku pri Rdeči hiši. Da bi se bolezen ne razširila, so v nedeljo zjutraj začasno zaprli za mali obmejni promet cestni blok pri Gradu (Castelletto Zeglio).

Kdo je bila utopljenka?

Poročali smo že v nedeljo, da so našli v Soči blizu mestne klavnice truplo neznane utopljenke. Pozneje se je posrečilo ugotoviti, da je bila to komaj 24-letna Suligoj Viktorja, ki je rojena v Cepovanu in je prebivala v Gorici. Preiskava je tudi ugotovila, da tukaj najbrže ne gre za nesrečo ali za namerni umor, ampak za samomor. Ni znano, kaj je nesrečnico pripravilo, da je napravila ta obupen korak.

IZ SVOBODNE GORIŠKE

Cementarna v Anhovem dela s polno paro

Več tisoč vagonov cementa in salonita - Izumitelj novega dimnika

Ko je prišla predlanskim z drugim ozemljem dokončno pod Jugoslavijo tudi cementarna v Anhovem, so ji v spomin na ta zgodovinski dan nadeli ime «15. september». Od tedaj se je delavnost in proizvodnja v tej tovarni stalno večala in izboljševala in doslej je cementarna dala že na tisoče vagonov cementa, kritin, spojk, salonitnih cevi in drugega gradbenega materiala, ki je bil največ uporabljen v ožji domovini za gradnjo Nove Gorice, za zadružne domove in za obnovitev stanovanjskih stavb širom po Slovenskem Primorju. Mnogo materiala pa je šlo tudi v ostale dele države za splošno gradnjo.

Delavci tega podjetja se v polni meri zavedajo velike važnosti čim večje proizvodnje gradbenega materiala in so z velikim navdušenjem sprejeli tekmovanje, ki ga je napovedala splitska cementarna «10. avgust» v vseh panogah in vsem delovnim skupinam sorodne stroke po državi.

Izkušnje lanskoletnega dela bodo pri letošnjem tekmovanju pripomogle še do večjih uspehov. Tekmovanja se udeležujejo tako delavci kot vsi ostali uslužbenci. Uprava in sindikalna podružnica rešujeta skupno vsa vprašanja proizvodnje in skrbita za strokovno in ideološko izobrazbo delavstva. Središče vsega tega dela je neutrudni in požrtvovalni ravnatelj tovarne Martin Gosak, ki je dobil za svoje delo visoko odlikovanje prezidija ljudske skupščine.

Socialistični način dela in progresivno nagrajevanje, ki je bilo uvedeno v tovarni ob pomoči sindikalne podružnice, je pokazalo že v prvih treh mesecih letos zelo dobre rezultate. Kljub pomanjkanju električnega toka v zadnjih treh tednih, kar je močno vplivalo na proizvodnjo, so četrtletni plan pred rokom izpolnili, čeprav je ta za 29% višji od lanskega. Četrtletni plan za proizvodnjo klinkerja so izpolnili že 28 marca, za cement pa 29. marca. Pri tem pa so še znižali proizvodne stroške za več kot 5%.

Električar Anton Stanič, ki je s skupino zavednih delavcev preprečil, da niso pod angloameriško okupacijo odpeljali stroje iz tovarne v Italijo, je dejal: «Stroji so res močno izrabljeni, a z racionalizatorstvom jih bomo izpopolnili tako, da bomo lahko nemoteno delali. Vložili bomo v to delo ves naš ustvarjalni duh, katerega nam niso dopuščale bivše okupacijske oblasti. «Skupaj z nekim drugim sodelavcem je izdelal nov sistem dimnika bobnaste oblike, ki preprečuje izpuhtevanje cementne moke in mletega premoga, katere navadni dimniki izpuhtevajo v velikih množinah. Tak nov dimnik so najprej montirati še na ostali dve peči. S tem izumom se bo okoristila tudi cementarna v Beočinu.

Glavna dela pri popravilu strojev so bila zaupana dvakratnemu novatorju Francetu Pilatu. Pri demontiranju produkcijskega stroja za mletje laporja so bili krogllični ležaji iz posebnega stekla okrušeni in močno obrabljeni. S svojim sodelavcem Jožefom Blazičem je Pilat izdelal iz starih kosov normalno stružnico, ki jo je izpopolnil z raznimi dodatnimi napravami, da lahko brusi tudi fino jeklo. S to pripravo sta se lotila popravil in popravila produkcijski stroj, ki zopet redno obratuje. V lastni mehanični delavnici, ki je tudi v tovarni, pa bodo letos začeli z izdelavo krogličnih ležajev za svoje potrebe.

Tako so požrtvovalni delavci letos sami izdelali mnogo naprav brez pomoči tujih izvedencev in monterjev, katere bi sicer morali plačati z devizami. Ob pomoči posebne frontne brigade, ki je med drugim odkrila nov kamnolom mehkega laporja, so obnovili in napeljali do mlinov kilometer dolgo žičnico. Prav tako so v postavljenem roku izvedli tudi vse naprave.

IZPRED SODIŠČA

Motorizirani tihotapci cigaret

Dne 10. marca preteklega leta so karabinerji orožniške postaje v Ločniku ustavili na glavni cesti proti Gorici avtomobil «Balilla» z evidenčno tablico GO 82111. V njem sta bila dva moška in ena ženska, ki so šteli cel kup bankovcev. Orožniki, ki se jim je zdelo tako delo v avtomobilu sumljivo, so denar zaplenili in preiskali vozilo. Za zadnjim sedežem so našli 3200 jugoslovanskih cigaret «Sutjeska» in «Morava». Orožniki so blago skupno z avtomobilom zaplenili in popotnike pa aretirali. Pri zaslišavanju so ti povedali, da so cigarete, ki jih je bilo okrog 16.600, kupili pri 45-letni Russijan Mariji iz ul. Canova 11. Ko je prišla Russijanova k zaslišavanju, pa je izjavila, da je cigarete, ki jih je prodala imenovanim za 78.000 lir svoječasno kupila od 25-letnega Marega Guida iz Ločnika. Tako so vsi štirje prišli pred sodne oblasti pod obtožbo tihotapstva. Kot neprevidni kupci cigaret tihotapskega izvora so z njimi zasedli zatožno klop. Še 28-letna Vižintin Marija iz Koprive, 44-letni Terpin Franc, 24-letni Devinar Ivan iz Steverjana, 52-letna Komel Rozalija iz ul. Scuola Agraria 8, Furlan Martin iz Oslavja, 50-letna Furlan Angela iz Ločnika in 98-letni Bregant Olivij iz Ločnika. Tem so prvi štirje prodali skupno okrog 13.000 cigaret. Prva dva obtoženca in Russijan Marija so prejeli vsak po 37.690 lir globe in zaplembo blaga, Marega Guida pa so oprostili zaradi pomanjkanja dokazov. Maregi Angeli so naložili 4000 lir globe, Terpinu 9000, Devinarju 6500, Komelovi 4000, toda vsem le pogojno. Oproščeni pa so bili, ker niso zakrivili dejanja: Furlan Martin, Furlan Elizabeta in Bregant Olivo.

Zgodba o uri in prstanu

Tihotapcem je sledila na zatožni klopi 19-letna Giglio Assunta por. Gennaro, njena 39-letna mati Giglio Olimpija in 44-letni urar Suligoj Martin iz ul. Catterini.

Glavna obtoženka pri tej zadevi je bila Mlada Assunta Gennaro iz Neaplja, ki se je marca meseca preteklega leta polastila v Ronkah v hiši Petra Lotija zapestne ure in zlatega prstana v vrednosti 20.000 lir. Njena mati je bila obtožena sodelovanja in urar Suligoj pa kupčije ukradenega blaga in njegove nevknjižbe. Pred sodniki pa se je izkazalo po pričanju obtoženk in same prizadete stranke, da je Lotiju po zasługi gospodinjske pomočnice zmanjkala samo zapestna ura in da je prstan, ki ga je Suligoj kupil od matere in hčerke, sam Lotiju nekaj časa prej podaril Giglio Olimpiji za storjene mu usluge.

Po dolgih izgovorih in pregovarjanju so si prišli sodniki na jasno in obsodili Gennaro Assunto na 4 mesece zapora in 5000 lir globe pogojno. Giglio Olimpijo so prostili, ker ni zakrivila dejanja in Suligoj Martina na 500 lir globe, ker ni vknjižil nakupa prstana. Zaradi obtožbe nepreviđne kupčije so ga oprostil, ker ni zakrivil dejanja.

OOO

Ker so ji financarji lanskega novembra našli v stanovanju 3500 tujih cigaret, so sodne oblasti včeraj naložile 47-letni Famea in Topolin Palmiri, lastnici hotela «Pri zlatem jelenu», 11.240 lir globe in poravnavo sodnih stroškov ter odredile zaplembo blaga.

Darovi brezposelnim za veliko noč

O velikonočnih praznikih so nekateri goriški mesarji dali 54 kg mesa na razpolago odboru za zaščito brezposelnih, da bi ga razdelil med najpotrebnejše. Med darovalci so naslednji mesarji: Sinigoj Oskar, Korzo Roosevelt, 6 kg; Frausin Franc, ul. Kasale, 5 kg; Rijavec Ivan, Korzo Roosevelt, 5 kg; Občinska mesnica št. 1 tudi 5 kg; Piciulin Karel, ul. 24. maja, 4 kg; Občinska mesnica št. 2, ul. Sv. Ivana, 3 kg; Kocijančič Saverij, Pokriti trg, 3 kg; Badali Alojz, ul. Rabatta, 2,5 kg; Kogoj Ivan, trg Cavour, 2 kg; Volk Rudolf, ul. Marconi, 2 kg; Novonni Ivan, ul. Garibaldi, 2 kg; Makuc Ivan, Pokriti trg, 2 kg; Rustja Anton, ul. New York, 2 kg; Culot Silvij, Korzo Verdi, 2 kg; Boccadoro Rihard, ul. Morelli, 2 kg; Spanger Viktor, ul. De Amicis, 1,5 kg; Siminit Anton, Pokriti trg, 1 kg; Novotni Karel, trg Sv. Roka, 1 kg; Legiša Ivan, Placuta, 1 kg; Amadei Alfonz, Pokriti trg, 2 kg.

Poleg tega je vodstvo pokrajinskega agrarnega konzorcija prispevalo 100 kg testenin in tovarniška zadruga v Stražicah je prispevala 10 zavojev z živili, od katerih je bil vreden vsak po 700 lir. S temi darovi je bilo obdarjenih 83 najbolj ubogih družin brezposelnih.

Velik požar v Doberdobu

Na velikonočni ponedeljek so se hoteli tudi v Doberdobu malo poveseliti in zlasti mladina se je zbrala na tradicionalnem plesu, ki ga priredijo vsako leto na ta dan. Precej se jih je zbralo tudi v hiši Gergoleta Andreja, kjer so imeli osmico in shrambo koles.

Okrog 21. ure pa se je iz neznanih vzrokov vnel ogenj v bližnjem gospodarskem poslopju, ki je takoj zajel hlev in senik. Prisotni so se takoj lotili gašenja in kmalu so jim prihiteli na pomoč tudi gasilci iz Gorice, Tržiča in Ronk. Njihovo delo je bilo otežkočeno zaradi pomanjkanja vode. Vendar se jim je posrečilo, da so požar omejili. Poslopje z vsem, kar je bilo v njem, pa je zgorelo in utegnili so rešiti samo živino. Med drugim računajo, da je zgorelo na seniku okrog 100 stotov sena. Vso škodo cenijo na več milijonov lir. Na srečo pa je imel gospodar poslopje zavarovano. Človeških žrtev pri tem požaru ni bilo.

Gasilci so svoje naporno delo v glavnem končali okrog 11. ure, vendar so oni iz Ronk ostali še do včeraj zjutraj in pazili, da bi se zopet kaj ne vnelo. Ko so se prepričali, da je ogenj do kraja pogašen, so se tudi oni vrnili domov.

Naveličal se je taborišča

Pred nekaj dnevi so v bližini cestnega bloka pri Devinu orožniki ustavili 21-letnega Profettija Carmina. Mož je prišel iz taborišča za begunce pri Neaplju, kjer mu je verjetno postalo preveč dolgočasno in zato je hotel poskusiti svojo srečo v Trstu ali pa morda odšli v Jugoslavijo. Pri sebi ni imel niti dokumentov, niti denarja ali drugih sredstev.

KINO

VERDI. 17: «Cena prevare» in variete' «Napravimo malo zdrahe».
VITTORIA. 17: «Tisoč očes v noči», E. Robinson, G. Russel.
CENTRALE. 17: «Orientalske noči», K. Wilde.
MODERNO. 17: «Bratje Karamazovi», F. Giacchetti.
EDEN. 17: «Sokoli Rumene reke».

Zdravila za upokojence

Na prošnjo pokrajinskega sindikata za upokojence je zveza lekarnarjev v Gorici sklenila, da bo dovolila vsem upokojencem po 10 odst. popusta na receptu in na druga zdravila. Popust pa ne bodo računali pri specialitetah. Interesenti morajo predložiti sindikalno izkaznico za tekoče leto, dovolj pa je tudi osebna izkaznica.

ISTRSKI DNEVNIK
PODRUŽNICA UREDNIŠTVA PRIMORSKEGA DNEVNIKA V KOPRU - ULICA C. BATTISTI 301/a PRITL. - TEL. 70

Kmečke obdelovalne zadruge in kmetijska proizvodnja

S samo združitvijo kmečkih posestev v obdelovalne zadruge ne bi povečali proizvodnje, kakor jo čas zahteva - Nujno potrebna je za zboljšanje še mehanizacija obdelave zemlje in načrtna proizvodnja

Mala kmečka posest, ki prevladuje v naših krajih, je kazen božja za kmeta, kakor nekateri trdijo, posebno za malega in tudi deloma za srednjega kmeta. Večji, ki sam zemlje ne obdeluje, smatra, da je gornji izraz kot bogokletstvo ali zaničevanje kmečkega poklica. Odgovarja pa popolnoma stvarnosti.

Priroda zemljišča je v nekem oziru bila do sedaj prikladna za malo posest, ko še niso bili v rabi stroji, ki se dajo rabiti tudi v brdskem svetu in v vinogradih. Smatrali so celo malo posest za primerno za intenzivno obdelavo zemlje, kar je v nekih okoliščinah tudi bilo. Toda to se je omejevalo le na kraje v bližini mest, kjer so kmetje bili na pol vrtnarji, na pol kmetje; ni pa prišlo v poštev v oddaljenih krajih.

Z mehanizacijo velike posesti je cena poljskim pridelkom začela padati, kajti veleposestnik, ki je lože in ceneje pridelal, je tudi ceneje prodal. Ker je hitro prodal in izkupiček vložil v drugi obrat, ki mu je izravnal nižji dobiček. Mali kmet, ki se v glavnem poslužuje prekupčevalca za oddajo svojih pridelkov, je padec cen najbolj občutil. Često je občutil tako, da mu izkupiček ni zadoščal za kritje stroškov, kaj pa šele za svoje vzdrževanje družine.

Moral se je zadolžiti za najnujnejše, ni smel pomisliti na nabavo umetnih gnojil, na škropila, novo orodje. Vse to je doprinos pridelka še zmanjšalo in naslednje leto ne samo, da ni odplačal dolga in obresti, marveč se je moral ponovno zateči k posojilu za svoje vzdrževanje. V mnogih primerih je bil prisiljen celo prodati del zemlje.

To se je ponavljalo, dokler ni moral zapustiti svoje zemlje in oditi med proletarce ali nekvalificirane delavce, kjer se je težko prebijal in često končal tragično.

Velika posest se je na račun takih nesrečnežev krepila in postajala vedno večji grobokop malih in srednjih kmetijskih gospodarstev.

Posledica je množično zapuščanje zemlje, ki je ostala neobdelana.

Vojna in doba tik po vojni je za kmetovalce v splošnem predstavljala dobo konjunkture in marsikateri kmet se je otresel svojih dolgov. Toda zadnja leta, v kapitalističnih državah, je zopet začela kriza in mali kmetje so prvi na vrsti, ki občutijo vse njene posledice. Revščina zopet gospodari v kmečkih kočah, proizvodnja pada in z njo vsak dohodek.

V krajih, kjer vlada ljudska oblast, je zadeva drugačna. Načrtno gospodarstvo že samo po sebi preprečuje obnovitev takih gospodarskih katastrof.

Kmet lahko proda svoje pridelke po umerjeni ceni in se mu ni treba bati, da bo moral zapustiti svojo zemljo.

Če ostanemo pri tem položaju, skupnost nima nobene koristi, kajti proizvodnja ostane ista. Napredka ni nobenega, ker se mora kmet na svoji mali posesti kljub vsemu posluževati proizvajalnih sredstev, ki mu ne nudijo olajšave pri delu niti večje proizvodnje.

Za uporabo strojev so potrebne večje in enotne površine zemlje, ne pa razkosani mali komadiči, prepleteni z neštevilnimi mejniki in stezami.

Naprednejši kmetje, ki znajo misliti in računati, so prišli do prepričanja, da, če si hočejo olajšati delo in dvigniti proizvodnjo, je potrebno ustvariti večje enote zemlje tudi tam, kjer jih ni in to z združitvijo malih zemljišč v večje. Pričeli so organizirati obdelovalne zadruge, da s skupno močjo ustvarijo to, kar posamezniki ni mogel.

Kmečke obdelovalne zadruge kljub temu, da niso še povsod uspele komasirati vso svojo zemljo, so danes že tako daleč, da so za obdelovanje zemlje pričele uporabljati stroje. Po nekdanjih malih njivicah, kjer sta poprej krava in osliček vlekla mali plug, danes brni traktor in preobrača zemljo začudenih kmetov.

Razen uporabljanja strojev pri obdelavi zemlje, mlatenja in v kletarstvu ter prevozih, v kmečkih obdelovalnih zadrugah racionalizirajo tudi živinorejo, prašičerejo, perutninarstvo itd. Celotno njeno poslovanje se vrši po načrtu, ki ga sestavi v začetku leta upravni odbor s strokovnjaki in ki ga odobri občni zbor.

Mehanizacija in načrtnost proizvodnje pomeni smiselno obdelovanje zemlje, ki gre v širino in globino, katerega naravni uspeh je povečanje proizvodnje.

Ni dovolj samo povečanje proizvodnje. Važno je, da se poveča proizvodnja tistih pridelkov, ki imajo najboljšo tržno ceno, ali pridelkov, po katerih je večje povpraševanje.

Mali kmetovalec se često na povpraševanje ne more ozirati zaradi pomanjkanja časa in zaradi omejenega pregleda položaja. V zadrugi pa je vedno nekdo zadolžen, ki se bavi s tem, da proučuje, kaj je bolj donosno za proizvodnjo. Povezanost zadrug med seboj s svojo središčnico in s kmetijskimi oblastnimi organi daje zadrugam večjo možnost se posvetiti onim kulturam, ki so bolj potrebne in ki pomagajo na ta način uravnovesiti kmetijsko proizvodnjo.

Kmečke nabavno-prodajne zadruge s svojimi kmetijskimi gospodarstvi ne morejo same imeti takega vpliva na proizvodnjo kot kmečke obdelovalne zadruge. Vsekakor se pa morajo ravnati po kmečkih obdelovalnih zadrugah. Upoštevati morajo njih proizvajalni načrt ter po možnosti mašiti vrzeli v gospodarski proizvodnji.

Na vsak način so kmečke obdelovalne zadruge oni činitelj, ki bo v kmetijski proizvodnji pri nas določal smer. Ona bo granitni kamen, na katerem bo slonelo naše kmetijsko gospodarstvo bodočnosti, ki bo dalo kmečkemu človeku več udobnosti in večjo proizvodnjo.

S. Č.

Kako bodo člani SIAU iz Bujščine poskrbeli za splošno zboljšanje

Če hočemo dobro gospodariti, moramo vedeti, kako bomo razporedili delovne sile in kaj nam bo v današnjih razmerah največ prineslo. Tudi ne gre, da bi gospodarili kar tako površno, brez nekega načrta. Slab gospodar bi bil, če ne bi znal vsaj nekaj predvidevati o razporeditvi kultur.

Množične organizacije bujskega okraja hočejo v letošnjem letu napraviti velik korak naprej v izboljšanju gospodarstva na splošno in prav tako na kulturno prosvetnem področju. Sestavile so nekak preglednik najpotrebnejših del, ki jih bodo s svojimi zavednimi člani uresničile do konca leta. Predvidena je gradnja zadružnih domov, stanovanjskih hiš in hlevov. Prav tako obnova hiš in hlevov, ki so bile poškodovane v vojni, ali pa so popravila potrebne. Člani so se tudi obvezali, da bodo elektrificirali več vasi, postavili več spomenikov padlim borcem, pomagali pri popravljanju cest, pri kanalizacijah in raznih drugih objektih.

Za dovršitev vseh teh del bo potrebno pripraviti nad 15 tisoč m3 kamenja, 5700 m3 gramoza, 2200 m3 peska, nad 4000 m3 zidu in 4582 m3 zemlje. Svojo pomoč pri teh delih bo nudilo nad 30 tisoč članov, ki bodo napravili nad 310.000 ur dela. Za prevoz potrebnega gradbenega materiala bo na razpolago 7040 prevoznih sredstev, katera bodo napravila 88.522 ur dela.

Za dvig prašičereje bodo sezidali 17 svinjakov in zvišali število prašičev od 319 na 550 glav. Govejo živino bodo zvišali od 813 na 975 glav. Prav tako bodo zvišali število kokoši od sedanjih 4336 na 9020 glav. Poskrbeli bodo tudi za boljšo izrejo živine, prašičev in kokoši.

Na polju zadružništva bodo zvišali število članov od sedanjih 930 na 1.047 članov.

Veliko skrbi bodo posvetili strokovnemu dvigu svojih članov. Poslali bodo na razne tečaje 175 mladincev in mladink. Organizirali bodo 4 mizarske tečaje s 15 udeleženci, devet zidarskih tečajev s 22 udeleženci, šest tečajev za mehanike s 23 udeleženci.

Za dvig in razširitev krajevnega gospodarstva bodo odprli tri kavarne, 8 gostiln, tri bifeje, pet jestvinskih in eno navadno trgovino ter eno razprodajalno tobaka.

Na polju kulture in izobrazbe bodo organizirali 48 kulturnih prireditev in 14 dramskih diletantskih skupin s 149 člani. Poživeli ali na novo bodo ustanovili 21 pevskih zborov s 343 člani. Ustanovili šest otroških vrtcev za 235 otrok. Sodelovali bodo pri stenčasih in napisali 700 člankov, za časopisje pa 210 člankov. Za razvedrilo in zabavo svojih članov bodo organizirali 35 izletov na razne kraje, katerih se bo udeležilo 1455 izletnikov.

Na prvomajski manifestaciji bo nastopilo 663 fizkulturnikov, 20 pevskih zborov in 11 množičnih delovnih brigad s 700 člani. Vsega ljudstva bo na prvomajski proslavi 6335.

Poudariti moramo, da člani SIAU bujskega okraja že izvršujejo ta gospodarski program. Tako smo videli na njihovem grafikonu, da je ljudstvo Sv. Lovrenca v prvih treh mesecih doseglo že 12% sprejetih obvez. Takoj za Sv. Lovrencem je Grožnjan in nato Materada.

Tako dokazuje naše ljudstvo s konstruktivnim delom svojo voljo za utrditev miru in bratstva. Prav dobro se zaveda, da s tem če gradi, obnavlja in izboljšuje življenjske pogoje, veliko prispeva k utrditvi svetovnega miru. Tega ljudstva ne bodo odvrnili od njegovega konstruktivnega dela razni «atlantski pakti» tistih, ki verujejo v moč dolarja. Če imperialistični mogotci smatrajo, da jim je tak «pakt» potreben, naj kar vanj verujejo. Pri nas manifestirajo za mir na zborovanjih vdove, bivši partizani, politični preganjanci, žene, mladina in vsi delovni ljudje. Manifestirajo z delom na polju, v zadrugah, v šolah, po delovnih kolektivih, povsod. To je glas ljudi, ki jih ne motijo razni glasovi izza oceana. In jih ne bodo motili niti v bodoče, ker dobro vedo, da je odvisno od njihovega dela in napredka boljše življenje in da je prav od tega odvisen tudi mir.

SV. ANTON

Uspehi pri gradnji zadružnega doma so že vidni

Delo pri pripravljanju gradiva nenehno napreduje

V dveh dnevih in pol pred veliko nedeljo je 30 članov SIAU s tovornimi avtomobili prevozilo iz kamnoloma na gradilišče, kjer bomo zidali naš zadružni dom, 160 m3 kamenja. Delali so po osem ur in napravili 240 - res udarniških ur. Ljudi kar nekako vleče na delo sedaj, ko se vidijo veliki kupi kamenja tam, kjer bo naše prihodnje gospodarsko, kulturno in politično središče. Naš človek je tak, da mora — otipati in v rokah občutiti uspehe. Ko to ugotovi, je ni ovire, ki bi ga ustavila.

Dne 18. IV. je delalo 40 tovarišev od osme do dvanajste ure. V tem času so prenesli 50 m3 kamenja, nalomili dva m3 kamenja in prematali 20 m3 drugega materiala.

Za razporeditev dela skrbi krajevna komisija za gradnjo zadružnega doma. Dogovorili so se, da je vsak član obveščen dva dni prej, kdaj je vrsta za delo njegove skupine. Dnevno dela od osem do deset tovarišev pri pripravljanju materiala. Razen nekaj izjem, so se do sedaj vsi z navdušenjem odzvali in prišli na delo. To je znak, da naši ljudje občutijo, kaj bo zanje vreden zadružni dom.

Tisti, ki se do sedaj še ni odzval delu za skupnost, je Maršič Albin iz vasice Cerej. Pa je to kar razumljivo od njega. Smatra se za višjega, ker ima zemlje, da je niti ne more sam obdelati. Za razmere v Istri je zelo dober kmet. Letno pridela od 60 do 70 hl vina, ima več glav živine in dela po reku: vsak zase. Ljudstvo pravi, da ga bo na prihodnjem množičnem sestanku razkrinkalo za takega kot je.

Med našimi prostovoljnimi delavci imamo do sedaj 5-6 tovarišev, ki so že bili razglašeni za udarnike v kraju samem. Od teh pa je najboljši tovaris Gregorič Josip, ki je bil od krajevne komisije za gradnjo zadružnega doma že nagrajen z večjim denarnim zneskom.

Do sedaj so požrtvovalni in zavedni člani SIAU pripravili že 450 m3 kamenja za zadružni dom. Skoro polovico, kar ga bo potreba. Prav v teh dneh so tudi pripeljali 60 stotov cementa in že zgradili večjo barako za orodje in druge potrebe.

Ker smo že omenjali pridnost in točnost pri udeležbi, ne smemo pozabiti cerkovnika, ki je točen in se udeležuje prostovoljnega dela z isto požrtvovalnostjo, kot vsi drugi.

Za vso organizacijo dela skrbi tovariš Turk, katerega ima ljudstvo rado zaradi njegove požrtvovalnosti. Na zadnjih volitvah ga je celo izvolilo kot delegata v okrožni svet SIAU.

Druga nabiralna akcija za prvi maj je imela še boljši uspeh kot prva. Vodil je predsednik krajevne partizanske zveze in en član sektorskega odbora ZPP. Že kar so do 12 ure obhodili, so vse hiše 100% prispevale.

Te dni bodo imeli sestanek vseh množičnih organizacij, na katerem bodo preučili splošen položaj v vasi, vse dosedanje delo pri pripravah za gradnjo zadružnega doma, priprave za prvi maj in volitve delegatov v okrožni in okrajni plenum ES kmečke stroke, ki bodo v nedeljo. Tako bodo vsi lahko videli delavnost vseh organizacij in tudi morebitne nedostatke in pomanjkljivosti. O vsem pa bomo še poročali v prihodnjih dneh.

IZGUBLJENA OSEBNA IZKAZNICA

Tov. De Bernardi Salvator iz Semedele pri Kopru je na poti Koper-Semedela izgubil 5. aprila listnico z osebno izkaznico, nad 7000 lirami in še drugimi osebnimi listinami.

Poštenega najditelja prosi, da izroči najdeno na okrajni narodni zaščiti v Kopru proti nagradi.

Širite in čitajte Primorski dnevnik!

Labor

PRIPRAVE ZA. 1. MAJ

NA TA VELIKI PRAZNIK SMO BILI OSVOBOJENI FASISTICNEGA POTUJCEVANJA IN SMO STOPILI V NOVO SVOBODNO ZIVLJENJE, KI NAM DAJE VSO MOZNOST RAZVOJA!

Prav nič več kot trinajst dni nas loči od prvega maja, zato usmerjamo vse svoje sile v to, da bomo ta veličastni praznik svetovnega proletariata čim lepše proslavili, da bo prvi maj res dokaz moči in enotnosti delavskega razreda.

Posebno danes, ko se vse zatirane množice neizprosno borijo proti svojemu razrednemu sovražniku, moramo enotno nastopiti, ojačiti in razširiti moramo naše vrste za borbo proti imperialističnim vojnim hujskačem in njihovim podrepnikom, ki bi radi napravili iz Trsta odskočno desko za napad proti vzhodnim demokratičnim državam, s Sovjetsko zvezo na čelu.

Ako hočemo pogledati, kakšen pomen ima prvi maj, bomo videli, da je nedvomno velik. Ugotovili bomo, da je izraz moči delavskega razreda, posebno še, ker so se leta 1945 prav na ta dan delovni ljudje ra

Programska deklaracija Ljudske fronte Jugoslavije

III. kongres Ljudske fronte Jugoslavije je ocenil dosedanji razvoj Ljudske fronte Jugoslavije, njen sedanji značaj in stopnjo enotnosti njene organizacije, ter ugotavlja:

I.

Ljudska fronta Jugoslavije je bila zasnovana med borbo širokih ljudskih množic proti protiljudskim in profašističnim režimom v stari Jugoslaviji. V razdobju, ko se je večala fašistična nevarnost za neodvisnost in svobodo jugoslovanskih narodov, je bila ustvarjena od spodaj, med samimi ljudskimi množicami, na pobudo in pod vodstvom komunistične partije ter je predstavljala zedinitev naprednih antifašističnih sil, pripravljenih da branijo svobodo in neodvisnost države in da se bore za uničenje domače reakcije, režima narodnega zatiranja ter izdaje države fašističnim osvajalcem.

Ko so fašistične tolpe okupirale in razkosale Jugoslavijo, njene narode pa začele iztrebljati, sta domača buržoazija in monarhija izdala ljudstvo in odkrito stopila v sovražnikovo službo. V teh najusodnejših dneh za jugoslovanske narode je popeljala komunistična partija jugoslovanske narode v oboroženo vstajo.

Samo ona je bila kot vodilni odred najnaprednejše sile sodobne družbe - delavskega razreda, sposobna združiti v Ljudski fronti delovne množice mesta in vasi in pomagati številnim domoljubom ter demokratom, da so se ločili od izdajalskih vodstev starih vladajočih strank in stopili na pot dosledne borbe za svobodo ter ljudsko demokracijo. Med narodno-osvobodilno borbo se je Ljudska fronta skovala v krepko enotno organizacijo in postala pooseljenje enotnosti ljudskih množic, zveze delavcev in kmetov, skupne borbe in bratstva ter enotnosti narodov Jugoslavije. V njej so se združili okrog enotnega cilja in programa vsi demokratični in domoljubni elementi, pripravljeni boriti se proti okupatorjem in domačim izdajalcem. Vedno bolj je zajemala tudi tiste politične skupine in posameznike, ki so bili za sodelovanje s komunisti v borbi za narodno neodvisnost in ljudsko demokracijo.

V tej veliki in slavni borbi je odigrala Ljudska fronta veliko vlogo kot ena najmočnejših sredstev ljudske zmage v osvobodilni vojni in ljudski revoluciji.

S končno osvoboditvijo države sta v razdobju borbe za obnovo in socialistično zgraditev še bolj narasli moč in organizacijska trdnost Ljudske fronte. Mreža njenih organizacij je zajela tudi najmanjši kraj, pomen Ljudske fronte kot trajne vseljudske politične organizacije pa je še bolj narasel.

Ljudska fronta je ojeklenela in se prekalila v najtežji zgodovinski preizkušnji jugoslovanskih narodov, v osvobodilni vojni in ljudski revoluciji ter izšla iz vojne kot trdno organizirana zveza delavcev, delovnih kmetov in ljudske inteligence, kot močna politična podlaga ljudske države, kot pooseljenje politične enotnosti jugoslovanskih narodov in kot najmočnejši družbeni vzvod za zgraditev socialistične Jugoslavije ter je združila v močno celoto milijonske množice delovnih ljudi mesta in vasi in vse množične ljudske organizacije.

V Ljudski fronti so združeni milijoni žena, ki jih je ljudska revolucija uvedla v politično življenje, v katerem aktivno sodelujejo popolnoma enakopravno z moškimi. Prav tako so v njej združeni milijoni mladincev in mladink, ki pri socialistični graditvi države pomagajo z istim poletom in požrtvovalnostjo, s katerima so se borili v osvobodilni vojni.

Ljudska fronta je organizacija, po kateri delovne množice aktivno in zavestno sodelujejo v političnem, družbenem ter kulturnem življenjenju države, v borbi za njeno socialistično preobrazbo, pri vodstvu države, pri delu, graditvi in nadzorovanju dela organov ljudske oblasti ter državne uprave. Po ljudski fronti dajejo delovne množice vsestransko in stalno pomoč ljudski oblasti za uresničitev njenih nalog v interesu samih teh množic. Po organizaciji Ljudske fronte se množice delovnih ljudi mesta in vasi dvigajo in se politično ter idejno vzgajajo v duhu socializma ter se povezujejo z demokratičnimi gibanji drugih narodov. Zaradi vsega tega je Ljudska fronta Jugoslavije organizacija trajnega pomena. Ona je nujno orodje delovnega ljudstva v borbi za socializem za zgraditev njegove srečne bodočnosti.

II.

Zgodovine Ljudske fronte ne moremo ločiti od zgodovine Komunistične partije Jugoslavije. Vsa dejavnost Ljudske fronte je bila na vseh stopnjah njenega razvoja vedno najtesneje povezana z dejavnostjo in borbo komunistične partije, ki je bila njeno gibalo organizator ter njena vodilna sila. Milijonske množice delovnih ljudi, združene v Ljudski fronti, v kateri je po vojni še popolnoneje prišel do izraza njen značaj kot organizacije delovnega ljudstva, so se med osvobodilno vojno in ljudsko revolucijo zavedale velike vloge komunistične partije in so zavestno sprejele njeno vodstvo. Ta zavest se je še bolj okrepila in utrdila po vojni. V razdobju borbe za obnovo in socialistično zgraditev je še tesneje povezala osnovne množice frontovcev s komunistično partijo. Na tej podlagi je lahko odigrala Ljudska fronta tako pomembno vlogo v osvobodilni vojni in ljudski revoluciji ter postala organizacija trdne zveze med delavci, delovnimi kmeti in ljudsko inteligenco, razbila je reakcijo, odstranila iz političnega življenja jugoslovanskih narodov monarhijo in ostane starih vladajočih buržoaznih strank.

Samo tako je lahko postala Ljudska fronta pooseljenje politične enotnosti ljudstva. Na tej isti podlagi združuje Ljudska fronta ob razvijanju vsestranske dejavnosti v vseh svojih organizacijah milijonske množice delovnih ljudi mesta in vasi pri delu za socialistično zgraditev države, še trdneje združuje ljudske množice, ne glede na njihovo narodno pripadnost in pogled na svet, in še bolj zbližuje narode ter narodne manjšine naše države v bratsko skupnost. To je pot za dokončno ustvaritev velikega zgodovinskega dela, ki so ga začeli delovni ljudje in jugoslovanski narodi ustvarjati med ljudsko revolucijo. Borba za zmago socializma v Jugoslaviji, ki je nadaljevanje ljudske revolucije ob novih pogojih, bo nujno dovedla do odstranitve vsakega izkoriščanja človeka po človeku, do ustvaritve vseh pogojev, potrebnih za zgraditev srečnega življenja ljudstva v naši državi.

III.

Ljudska oblast, ki so jo najširše ljudske množice izvojevale z oboroženo borbo proti okupatorjem in domači izdajalski buržoaziji, je največja pridobitev ljudske revolucije in največje zgodovinsko delo komunistične partije ter Ljudske fronte. Ljudska fronta je delo skupnih naporov in srditih borb delovnih ljudi vse naše države, delo vseh jugoslovanskih narodov. Ona je poroštvo in sredstvo za socialistično zgraditev države, za dosego ustvarjalnega in kakršnega koli zatiranja. Ona je poroštvo za ohranitev, nadaljnjo utrditev in zgraditev bratstva ter enotnosti jugoslovanskih narodov na podlagi njihove resnične enakopravnosti. Ona je poroštvo za svobodo in neodvisnost naše socialistične domovine.

Milijonske množice delovnih ljudi dajejo po Ljudski fronti vsestransko pomoč ljudski oblasti vplivajo na njeno delo z aktivnim sodelovanjem pri vodstvu države in izvrševanjem svoje pravice do nadzorstva nad delom vseh organov ljudske oblasti. Po svojih organizacijah Ljudske fronte daje delovno ljudstvo ljudski oblasti stalno aktivno pomoč pri uresničevanju njenih nalog na vseh področjih političnega, gospodarskega, socialnega in kulturnega življenja, v borbi proti vsem poizkusom rušenja ljudske oblasti, proti vsem tendencam, ki bi hotele to oblast ločiti od ljudskih množic ali pa oslabiti njen demokratični značaj.

Zato misli Ljudska fronta, da je njena prva in največja dolžnost boriti se za okrepitev in utrditev ljudske oblasti, oblasti delovnih ljudi naše države.

IV.

Delavski razred, glavna družbena sila, ki je vodila borbo proti politični reakciji in socialnemu ter narodnemu zatiranju v stari Jugoslaviji, je bil glavna gibalna in vodilna sila narodno-osvobodilne borbe in ljudske revolucije med osvobodilno vojno. Pod vodstvom svoje avantgarde komunistične partije je stopil delavski razred Jugoslavije na čelo borbe za narodno in socialno osvoboditev vseh jugoslovanskih narodov in s tem prevzel zgodovinsko odgovornost za njihovo narodno usodo. Njegovo vodstvo je zagotovilo resnični demokratični značaj narodno-osvobodilne borbe in prehod oblasti v roke delovnega ljudstva z rušenjem starega zatiralskega državnega aparata. Po vojni je delavski razred napel z največjim poletom in požrtvovalnostjo vse svoje ustvarjalne sile za hitro gospodarsko obnovo, za nadaljnji razvoj in utrditev nove ljudske države, za zgraditev socializma.

Delavski razred ima danes zgodovinsko odgovornost, da spremeni Jugoslavijo v napredno industrijsko državo, da zgradi socialistično družbo v Jugoslaviji. Z razvijanjem vseh oblik socialističnega tekmovanja daje tisoče in tisoče udarnikov, novatorjev, racionalizatorjev in izumiteljev. Zaveda se, da daje z graditvijo socializma v svoji državi pomemben prispevek za zmago socialističnih sil na svetu, s katerimi je povezan s svojimi tradicionalnimi globokimi občutki proletarskega internacionalizma.

Delavski razred Jugoslavije, ki se zaveda vloge, ki mu je pripadla kot najnaprednejšemu družbenemu razredu, je dosegel velikanske uspehe pri graditvi socializma in s tem dokazal ter vsak dan dokazuje, da je sposoben premagati vse težave in da je sposoben na čelu teh delovnih ljudi izvojevati zmago socializma v naši državi.

(Nadaljevanje sledi)

GOSPODARSTVO

TRGOVINA • INDUSTRIJA • PROMET • FINANCE

ANGLEŠKA POLITIKA CEN ŽIVILOM DOMA DRUGAČNA KAKOR V TRSTU

«United Press» poroča iz Londona, da je določilo britansko ministrstvo za prehrano vsoto 426 milijonov funtov šterlingov za posredne in neposredne subvencije, ki naj v novem finančnem letu omogočijo držati cene živilom čim niže. Za 37 milijonov funtov bodo podelili neposrednih podpor poljedelski proizvodnji, preostalih 388.5 milijonov pa bo po krilo razliko, ki nastane med višjo notranjo prodajno ceno. Ta razlika je letos za 36,2 milijona funtov večja kakor lani.

Taka politika, ki je pravilna in v korist širokih množic prebivalstva, pa je, kakor kaže, primerna samo za Britance. V Trstu so nam lansko jesen razlagali, da je treba opustiti politične cene, ker je to danes že povsod tako in ker treba ustvariti fond lir. Tudi Britanci imajo tak fond, kaže pa, da ga tam ne ustvarjajo s pritrgovanjem vsakdanjega kruha in so našli zase pravilnejši način. Za Trst, ki je nasproti drugim le majhno mesto, pa velja, da lahko poljubno pritiskaš na široke sloje prebivalstva...

Ugoden položaj češkoslovaške tekstilne industrije v svetu

Iz študijskega potovanja po državah južne in severno Amerike se je vrnil v Prago ravnatelj «Centrotexu», češkoslovaške družbe za izvoz in uvoz tekstilnih izdelkov in surovin ing. František Adamek. Na tiskovni konferenci s češkoslovaškimi novinarji je ing. Adamek izjavil, da je v zadnjem času prišlo do precejšnjega padca cen gotovih tekstilnih izdelkov na mednarodnem tržišču pri istočasno manjšem padcu cen tekstilnih surovin. Mednarodni trgi-to velja za vse države severne, srednje in južne Amerike — so že močno založeni s tektilnim blagom vseh vrst, kljub temu je pa ameriški trg še naprej zelo pomemben za češkoslovaško tekstilno industrijo. Konkurenca na svetovnem trgu je zelo močna, toda uspeh češkoslovaške nacionalizirane tekstilne industrije gre v svetovni konkurenci na najvišja mesta. Češkoslovaško tekstilno blago ima v inozemstvu zelo dober glas, in sicer zaradi priznane trpežnosti, bogate pestrosti in finosti izdelave. Češkoslovaški klobuki, popelini, volneno in laneno blago ter umetne cvetlice so na svetovnih tržiščih zelo iskane in nekateri izdelki celo brez konkurence. Toda «Centrotex» išče nove poti v pogledu zboljšanja distribucije češkoslovaških tekstilnih izdelkov v inozemstvu. V letu 1948 je bil izvozni plan izpolnjen 100 odst. Češkoslovaška je prodajala svoje tekstilne izdelke v 53 držav sveta. V zadnjem času se je pojavila na svetovnem trgu nemška in japonska konkurenca. V modnem in kakovostnem pogledu konkurirajo češkoslovaški tekstilni industriji angleški in italijanski tekstilni izdelki. Češkoslovaška bo še letos izgradila v inozemstvu gosto mrežo svojih zastopnikov. Za vsako vrsto blaga bo uveden poseben način distribucije. Na ta način bo češkoslovaška tekstilna industrija pronikla s svojimi pestrini in kakovostnini izdelki tudi v najbolj oddaljene predele in države sveta. V tem pogledu bo Češkoslovaška prav pazljivo gradila mrežo svoje distribucije v državah južne Amerike, ker imajo te države na razpolago izredno velike količine prvovrstnih tekstilnih surovin, ki bi jih sicer morala Češkoslovaška kupovati na svetovnem trgu za «trdo» valuto. V ZDA so zelo težki pogoji za tekstilno blago brez razlike izvora, ker cene močno fluktuirajo in stalno padajo. Tekstilni paviljon nedavne češkoslovaške industrijske razstave v New Yorku je bil objekt prav posebnega zanimanja ameriške javnosti in je poglobil vzajemno češkoslovaško-ameriško trgovino. Dokaz te trditve je izplačilo ameriškega posojila v višini 20 milijonov dolarjev za nakup bombaža za češkoslovaške tekstilne tovarne.

V letu 1948 je Češkoslovaška republika prodala v inozemstvo za 6 milijard Kčs tekstilnih izdelkov, vrnjenih tekstilnih izdelkov zaradi neodgovarjajoče jakosti je bilo samo za 25 milijonov Kčs. Trgovina s Sovjetsko zvezo daje češkoslovaškemu eksportnemu naporu stabilnost, kajti 1/3 češkoslovaškega tekstilnega izvoza gre v Sovjetsko zvezo, od katere prejema odgovarjajočo količino tekstilnih surovin, katere bi morala Češkoslovaška kupovati za «trdo» valuto. Češkoslovaška ima tako po Svici na svetovnih trgih stalno najboljše cene. Kljub velikim težavam pri nakupu surovin in kljub dejstvu, da postaja svet počasi v pogledu tekstilij vseh vrst avtarhičen, pa ima eksportni napor češkoslovaške izvozne družbe «Centrotex» uspeh, ki prinaša veliko korist vsemu češkoslovaškemu gospodarstvu.

Povečana proizvodnja tobačnih izdelkov v FLRJ

V primeri z letom 1939 se je povečala proizvodnja tobačnih izdelkov za 32.7 odst. Porasla pa je tudi letna prodaja. Pred vojno se je prodalo letno za 2 milijardi tobačnih izdelkov, do novembra lanskega leta (t. j. v 10 mesecih) pa za nad 8 milijard dinarjev.

Od „procesa Kravčenko“ do procesa proti Kravčenku

Gospod Paul Kedrin je dobil potni list brez neprijetnih formalnosti, si rezerviral mesto v letalu New York-Pariz, izposloval tako rekoč kar po telefonu francoski vizum in se izkrcal z ostalimi potniki na letališču Orly.

Gospod Paul Kedrin se je pisal v resnici Kravčenko, Viktor Kravčenko, mož, čigar v stotisočih izvodov razmnoženo ime se je prvič pojavilo v javnosti na

KRAVČENKO IN ADV. NORDMANN, KI JE ZASTOPAL «LES LETTRES FRANCAISES» MED RAZPRAVO.

naslovni strani enega najbolj nesramnih ameriških «literarnih» propagandnih protisovjetskih del. Kravčenko, ki ni ameriški državljan, je dobil potni list na ime, ki ni njegovo. Za to so se morala po predpisih angažirati štiri ameriška administrativna telesa: ugodnosti te vrste, ekspeditivnost v oddelkih za potne liste («Bežite no, prosim vas, vse to bomo že mi uredili! Ne belite si glave s tako malenkostjo!»), legalno potovanje pod ilegalnim imenom — kaj takega uživajo v Ameriki samo ljudje, ki jih pošiljajo v tujino po važnih in zaupnih opravkih.

Zato je V. A. Kravčenko, izdajalec svoje domovine in od tujcev plačani špijon, na vprašanje, ali pozna Paula Kedrina, pred sodiščem trikrat odgovoril: «Da in ne», dokler ga predstavniki obtoženega francoskega naprednega književnega lista «Les Lettres Francaises» niso pritisnili k steni, da je priznal, da je on sam, Kravčenko, sin menjševika, rojen leta 1900, obsojen zaradi moralnih prestopkov in falzifikatov, intrigant in lenuh, defravdant in končno — po isti liniji svojega razvoja — dezerter, izdajalec in špijon.

Vojna je še divjala, ko so Kravčenka, nižjega uslužbenca komisije, ki je v ZDA prevzemala vojne potrebščine za Sovjetsko zvezo, zvabili v tujo obveščevalno službo. Stalingrad je še krvavel, ko se je daleč od vojnih strahot v izdajalčevi glavi porodila misel, ki je pomenila dolarje: mnogo, mnogo dolarjev. In sicer brez slehernega napora! Udobno, z vsem komfortom. Vrag vzemi še mater, neumno starko, ki se tam nekje za fronto (prekleta stvar — ta fronta) napihuje od nekakšnega ponosa, da njen sin prevzema orožje, ki bo pomagalo do kraja potolči fašizem. A kaj je njemu, Kravčenku, osebno storil fašizem?

Kdo je pisec knjige?

Tako se je leto dni po njegovem «begu» iz ZDA pojavila o Kravčenku v ZDA v «New York Postu» z dne 26. aprila 1945 beležka: «Zvedeli smo, da se Eugen Lyons, ki je pravkar zapustil «Pegeant magazine», pripravlja napisati knjigo za Viktorja A. Kravčenka, bivšega člana sovjetske komisije za dobave...». Knjiga je kmalu izšla: «Izbral sem svobodo», s podnaslovom «Javno in privatno življenje visokega sovjetskega funkcionarja. Ni znano, ali jo je napisal Lyons. Znano je samo to, da je ni napisal Kravčenko. Na nji pa je prav njegovo ime.

O tem se je pisalo v Ameriki. O tem se je pisalo v Evropi. O tem se je pisalo v vseh dvajsetih deželah, v katerih jezike je propagandni aparat ameriškega «Secret servicea» z angleškega originala prevedel to knjigo. Ruskega originala namreč ni: celo ukrajinski prevod, napravljen po ameriški izdaji, izdaji Shribnerja, upravnika Fulton Trust Co. To vedo vsi in o tem je izšel dokumentiran članek tudi v «Les Lettres Francaises», glasilu francoskih naprednih pisateljev.

Po naročilu svojih delodajalcev se je Kravčenko čutil «užaljenega». (Sam besede čast ne pozna). Sprožil je proces proti «Les Lettres Francaises». «Takšnega procesa», pojasnjuje sam «nisem sprožil v Ameriki zato, ker je komunistična partija medtem ko ki majhna partija, medtem ko KP Francije, ki jo imam za ekspozituro Moskve, zasluži, da jo človek upošteva. Glejte, zakaj sem prišel sprožit ta proces v Francijo». Obkrožen z izbranim maršaliziranim občinstvom, ki se je v odmorih prerivalo do njega, da bi dobilo njegov podpis, pred sodiščem, ki ni prikrivalo simpatij do njega kot nekakšnega «bosa» («bosov» emisar je nekako isto, kar je sam «bos») sta si nakodrani Kravčenko in plešasti zlobnež Maitre Izart, advokat grčaste lobanje in kolaboracionist, prizadevala dokazati, da ameriški policijski roman, ki nosi Kravčenkovo ime, ni delo ameriškega Intelligencea, marveč Intelligencea agenta Kravčenka. Priče obtožbe proti «Les Lettres Francaises», sumljivi, razseljeni klativitezi, petainovci, naj bi pa potrdili «strahote» sovjetskega življenja, o katerih govori knjiga. Za vse to so izbrali deželo, v kateri so po gospodarjevih računih v kapitalističnem svetu—najbolj spolzka tla za njegove interese: 35 odst. Francozov glasuje za komuniste. Mar je brez vzroka v Franciji — leta 1947., ko domači pisatelji niso mogli dobiti papirja niti za tiskanje svojih del v 1000 izvodih — «Izbral sem svobodo» («J'ai choisi la liberté») izšla v založbi Edition Self — Pariz v Cerdelandovem prevodu v nakladi 100.000? Zakaj je to «delo», če ne za reklamo v Franciji, dobilo Saint-Bevovo nagrado? In ali je potemtakem čudno, da je takšna amerikanizirana vlada, kakor je tista na bregu Seine, pustila v deželo človeka, o katerem je vedela, da nastopa pod lažnim imnom Kedrin, medtem ko mnogim — seveda ne Američanom, ne daje vizuma niti na njihovo pravo ime?

Kravčenko-Kedrin je sprožil tožbo s štirimi točkami: on je avtor knjige; vse v knjigi je res o Sovjetski zvezi; on ni izdajalec; on ni agent ameriške obveščevalne službe .Na procesu so postopoma splahnevale trditve obtožbe. Očitna je bila laž o strahotah» — iz prsta izsesana policijska bajka o ZSSR. (Mimogrede rečeno, v tej «njegovi» avtobiografiji so navedeni lažni podatki. To dokazujejo tudi fotografije dokumentov, ki jih je sam pisal: nikoli ni bil študent v Harkovu; bil je voditelj oddelka nekega gradbišča, ne pa direktor tovarne s 27.000 delavci itd.). Dezertiral je leta 1944., mar to ni dovolj veliko izdajstvo? Kedrin, potni list, dolarji, vizumi, razkošne izdaje, vizitka na mehkem letalskem usnjenem kovčegu — agentova preteklost in sedanjost. Toda avtor Kravčenko je tožil, ker mu odrekajo avtorstvo.

Njegova knjiga govori o Ibsenovi «Nori», toda Kravčenko konca drame ne zna povedati. Mož ne zna našteti «nekaj revolucionarnih dram Dostojevskega», ki jih tudi omenja v svoji knjigi. Namesto da bi odgovoril, «revoltira», tolče s pestjo po mizi: «Mar je to moskovski proces?» Ne odgovori pa ne.

Pred sodiščem v Parizu sta tožilec in obtoženec zamenjala vlogi.

Obramba obtožuje. Mar more človek, ki je pol stoletja preživel v svoji domovini, prenesti Stalingrad v bližino Himalaje ali Ažhabad h Kaspiškemu morju, kakor je storil Kravčenko v «svoji» knjigi? Sedem sovjetskih mest ponosno nosi ime Ordžonikidzea (glej vsak šolski atlas), knjiga pa, katere avtorja iščejo, pravi, da je Ordžonikidze — menda kot «intimen prijatelj in zagovornik» Kravčenka — v Sovjetski zvezi izbrisan iz spomina. In tako dalje.

Kravčenko je za vojno proti Sovjetski zvezi

Preden se je «proces Kravčenko» spremenil v proces proti Kravčenku, izdajalcu protisovjetskemu in protidemokratičnemu vojnemu hujskaštvu, špijonaži in falzifikatu, sta v dvorani Geografskega društva v Parizu odposlanec «Ameriških novosti» in založnik knjige «J'ai choisi la liberté» predstavila novinarjem in občinstvu glavnega junaka dneva. Na tej tiskovni konferenci je Kravčenko dokazoval: zlo je v ZSSR, mar ne vidite, da sem se ja z rajši odločil za newjorške bare, kakor za vrnitev v svojo domovino? V sovjetski deželi seveda imajo opozicijo: ja z sem živ primer, zadosten, da to dokaže. Jaz nisem ameriški državljan, pa sem vendar za Američane. In za vojno proti Sovjetski zvezi.

Pisuni so zabeležili «eclair» za senzacionalno rubriko za večerne bulvarne liste. Magnezijeve luči so žarele, «dernier cri» s cvetličnjaki na klobukih so se histerično navduševale, pred vhodom v poslopje in po okoliških ulicah pa so za naskok pripravljeni kordoni policije in «jeepi» varovali to manifestacijo bratskega razumevanja prodanih dve sto francoskih družin — in sicer drobnega, toda v tem trenutku zelo elegantnega — odposlanca bogatega kupca, da bi se jim ne pripetilo kaj neprijetnega.

Kravčenkova čast je vredna 150.000 frankov

Isto občinstvo se je pojavilo na procesu, da je vzdihovalo ob sleherni besedi svojega varovanca in se zgražalo proti obtožencem-tožilcem. Priče za «Les Lettres Francaises», znani in ugledni kulturni in javni delavci raznih dežel, borci francoskega odpora in sloveči ameriški pisatelji, sovjetski državljani in angleški poslanci, so s svojim izpovedbami vznemirili zbrano smetano Pariza, njene predstavnike v sodnem senatu, njenega tožilca in prodane pisune. Priča Pierre Debray, sodelovalec lista «Temoignage chrétien», je bil odpuščen iz uredništva, ker je s svojimi izpovedbami menda razdražil živce plavolasi dami, s tenkim naparfumiranim, do polovice obraza koketno odrezanim pajčolanom. Toda niti pristranost sodnikov in večine tiska, niti močna uradna radijska propaganda niti «Readers digesti» in «Figarol» niso mogli ameriškega obveščevalca in izdajalca Kedrina-Kravčenka prepleskati v orhidejo.

Ruskega teksta njegove knjige seveda ni. To ne pomeni, da bi ga ne mogli prevesti tudi iz angleškega «prevoda». Toda za osebo pisca knjige javnost najbrž nikoli ne bo zvedela. To pa tudi ni važno.

Važno je v vsem tem, da je namesto «Les Lettres Francaises» na zatožno klop sedel Kravčenko z vsem umazanim balastom, kar ga predstavlja: z izdajstvom, kolaboracijo, izdajstvom nacionalnih interesov in vojnih hujskaštvom. To pa v takem, z dolarji bogato financiranem procesu, in v takšni, z dolarji poceni kupljeni deželi vendarle precej pomeni.

Ta, za sodstvo v kapitalističnih državah značilna farsa, je bila po sedem tednov trajajoči sodni obravnavi končana. Uredništvo lista «Les Lettres Francaises» je bilo seveda obsojeno na 150.000 frankov odškodnine. Pariško sodišče bi ne bilo to, kar je, ko bi bilo izreklo drugačno sodbo.

(Iz «Književnih novin»)

18 Anabela Buchar: RESNICA O AMERIŠKIH DIPLOMATIH

Propagandna služba ZDA

V posebno zaslugo se mu je štelo, da je pridobil nekega vohuna, ki je bil zaposlen v odeški carinarnici in ki so mu službeni pogoji dopuščali oficialne vezi z ameriškimi predstavniki.

Od mojih tovarišev v poslaništvu sem zvedela, da so Dreyera zalotili pri delu in takoj sem vedela, da gre prav za tega vohuna, ki ga je najel v Odesi in se je pripeljal v Moskvo, da bi mu izročil vohunsko gradivo. Sovjetski čitatelji že vedo, da je bil zaradi vohunstva izgnan iz Sovjetske zveze ameriški dopisnik Robert Magidov. Tu hočem omeniti samo to, kar mi je znano o njegovem delovanju, v kolikor je bil pogosto «gost» poslaništva in so ga vsi Američani dobro poznali.

Dolgo let je živel v Sovjetski zvezi. Dobro je poznal deželo in jezik. Poročil se je z Rusinjo in si tako ustvaril tu sorodstvene vezi.

A ameriškem poslaništvu je slovel kot človek, ki je zelo dobro o vsem poučen. Ker je sistematično prinašal razne podatke o Sovjetski zvezi, je bil poslaništvu silno koristen in dragocen.

V poslaništvu so govorili o njem kot o spretnem človeku, ki se mu posreči, da se povsod vtihotapi in dobi informacije. Pri svojih ruskih znancih je namreč vselej skušal ustvariti vtis lojalnega in celo prijateljsko razpoloženega človeka do Sovjetske zveze.

Dejansko pa ni bil nikoli prijatelj Sovjetske zveze. Svoje nazore je razkril, zato da bi se približal sovjetskim ljudem in zvedel od njih različne vohunske podatke.

Menim, da niso ameriški obveščevalci, ki delujejo pod imenom založništva «Mak — Brau Hill» izbrali Magidova le po naključju ter mu naročili, naj zbira vohunske vesti o Sovjetski zvezi. Ameriškim obveščevalnim organom je bilo dobro znano, da pozna sovjetske razmere in da ima izkušnje v vohunstvu.

Magidov je vložil vse napore, da bi izpolnil ameriške obveščevalne službe. Neprestano je hodil po mestu. Prizadeval si je, da bi se vrinil v sovjetske znanstvene zadeve, skušal se je seznaniti s sovjetskimi znanstveniki, ki so delali na polju novih znanstvenih odkritij. Zbiral je manjše podatke, za katere je zvedel, ter jih sporočal poslaništvu.

Zvezo z ameriškimi obveščevalnimi organi je imel po diplomatski poslaniški pošti. Ko sem dežurala v poslaništvu, se spomnim, da je pogosto oddal v sobo diplomatske pošte svoje pakete za odpravo v ZDA. Poslaništvo mu je na ta način dajalo potuho, mu pomagalo ter grobo kršilo diplomatske pravice.

Prav nič se nisem začudila, ko sem slišala, da bodo sovjetske oblasti storile konec škandaloznemu poslu.

PETO POGLAVJE

Informacijsko propagandna služba Združenih držav

Junija 1942. leta je bil v ZDA razen uprave strateških služb (USS) osnovan tudi biro vojaških informacij (BVI). Ti dve organizaciji sta opravljali različne funkcije, toda bili sta tesno povezani med seboj.

Čeprav je bil biro vojaških informacij formalno docela propagandni organ, je tudi on opravljal obveščevalne funkcije.

Za časa vojne je bila oficialna naloga BVI propaganda in širjenje informacij in dezinformacij v ZDA, na zavezniškem ozemlju, v nevtralnih in sovražnih deželah.

Načelnik biroja vojaških informacij je bil žurnalist in radiokomentator Elmer Davis.

Pri BVI so osnovali specialni komitet, ki se je ukvarjal z vojaškimi vprašanji. Sestavljali so ga predstavniki ministrstva za zunanje zadeve, vojnega ministrstva, ministrstva za vojno mornarico in cela vrsta drugih ustanov. Obveščevalno in drugo delo je biro vojaških informacij vodil v drugih deželah po svojih oficialnih podružnicah in predstavnikih tiska v zavezniških in nevtralnih državah.

Razen z obveščevalnim in propagandnim delom v ZDA in v tujini se je BVI ukvarjal tudi s cenzuro v notranjosti ZDA. Poleg tega je igral svojevrstno vlogo kot oficialni informativni biro ameriške vlade, po katerem so šli različni komunikeji in objave.

Pri vseh ameriških poslaništvih v inozemstvu so se organizirale podružnice biroja vojaških informacij. Tudi pri ameriškem poslaništvu v Moskvi je bila osnovana podružnica BVI. Pod navideznim širjenjem ameriškega tiska in filmov so se ukvarjali sodelavci te podružnice z aktivnim obveščevalnim delom.

Pod zastavo propagandnega in kulturnega dela so sklepali poznanstvo med sovjetskimi državljani ter jih izpraševali o različnih podatkih, ki so zanimali obveščevalno službo.

Po vojni je prišel biro vojaških informacij kot delno tudi uprava strateških služb v aparat ministrstva za zunanje zadeve, kjer je bila osnovana uprava za informacije in kulturo. Ustrezno tej organizaciji se je delno tudi preuredil biro vojaških informacij na poslaništvu. Bil je osnovan informativni biro poslaništva, ki je bil v svojem delovanju podrejen upravi za informacije in kulturo v ministrstvu za zunanje zadeve.

Informacijski biro poslaništva se je oficialno ukvarjal s širjenjem ameriške propagande v Sovjetski zvezi. Ta oddelek ameriškega poslaništva v Moskvi je najbolj poznan. Pisarna informacijskega biroja je v Vesninovi ulici, a smer njegovega delovanja določa ameriško poslaništvo.

Okoli dve leti in pol sem delovala v sistemu informacijske službe ZDA. Med tem časom sem se ukvarjala z administrativnim in drugim odgovornim delom in naravno je, da sem se zelo dobro seznanila z vsemi stranmi njenega delovanja kot tudi z njenim programom.

Dva glavna kanala ameriške propagande v Sovjetski zvezi sta časopis «Amerika», ki izhaja v ruščini, in radijski program, ki ga oddajajo v ruščini v ZDA pod naslovom «Glas Amerike».

Za propagandno gradivo, ki prihaja po teh kanalih, skrbi v glavnem večja organizacija v Washingtonu in New Yorku, v katerem sestavu so tudi mnogi ruski belogardisti.

Mimogrede moram povedati, da «Glas Amerike» ne priteguje ruske belogardiste le v svojstvu napovedovalca, temveč se jih poslužuje kot poznavalcev Rusije in kot svetovalcev pri sestavi sporedov. Ni težko razumeti, kakšne nasvete dobiva «Glas Amerike» od teh strokovnjakov, ki se specializirajo na sistematične, podle provokacije proti sovjetskemu ljudstvu. «Glas Amerike» ne ve, kako se smeši s tem, da vsak dan prinaša umazanijo, ki jo pripravijo njegovi belogardistični svetovalci.

Značilno je, da se teh podlih provokatorjev in njihovih uslug ne poslužuje le oddelek ministrstva za zunanje zadeve, ki vodi radijske oddaje «Glas Amerike». Znano je, da imajo tudi vodilni člani protisovjetske klike ministrstva za zunanje zadeve tesne vezi s predstavniki belogardističnih organizacij v Ameriki.

V luči teh dejstev se zdi docela simptomatično, da so 1947. leta predčasno izpustili iz ječe nekega Vosnjanekega, poglavarja ruskih fašistov v ZDA. Federalno sodišče ga je 1942. leta obsodilo na dolgoletno ječo za vohunstvo v korist Nemčije in Japonske.

Tudi to ima svojo važnost, da je član protisovjetske klike ministrstva za zunanje zadeve Francis Stevens poročen z rusko emigrantko. Znano je, da je Stevensonova žena preskrbela svoji dobri tovarišici belogardistični emigrantki Kseniji Barns službo v ministrstvu za zunanje zadeve, ki jo je hitro poslalo skupaj z možem na delo v ameriško poslaništvo v Moskvo.

Nekaj časa je delala v poslaništvu skupno z menoj in je bila na poslaništvu v Moskvi resnična predstavnica belogardističnih krogov ZDA. Bila je silno protisovjetsko nastrojena in ni le uporabila ves svoj vpliv na moža, ki je bil načelnik poslaništva ekonomskega oddelka, temveč je vneto izpolnjevala vse naloge ministrstva za zunanje zadeve v protisovjetskem obdelovanju drugih sodelavcev poslaništva.

Ne more se odrekati ministrstvu za zunanje zadeve njegovih širokih pogledov v odnosu do izpolnjevanja števila «svetovalcev» v sovjetskih zadevah.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI št. 6, III. nad. — Telefon št 93-808. — UPRAVA: ULICA R. MANNA št. 29 — Telefonska številka 8351. OGLASI: od 8.30-12 in od 15-18, tel. 83-51. Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 40, finančno-pravni 60, osmrtnice 70 lir. Izdaja ZALOZNISTVO TRZASKEGA TISKA D. Z O. Z. — TRST. — Odg. urednik STANISLAV RENKO. — Tiska Tržaški tiskarski zavod. — PODRUZNICE: Gorica, Svetogorska ul. 42 - Tel. 749 — Koper, ul. Battisti 301/a - Tel. 70

NAROCNINA: Cona A: mesečna 260, četrtletna 750, polletna 1400, celoletna 2600 lir; Cona B: 144, 414, 792, 1440 jugolir; FLRJ: 55, 165, 330, 650 din. Poštni tekoči račun za STO-ZVU: «Založništvo tržaškega tiska, Trst 11.5374 — Zastopstvo Založništva tržaškega tiska v Ljubljani, Tyrševa c. 34.